

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XX. letnik. V Ljubljani, decembra 1903. XII. zvezek.

Druga adventna nedelja.

1. Vero imamo v vsemogočnost in previdnost božjo, pa ne živimo po njej.

Pojdite in povejte Janezu, kar sta slišala in videla! Mat. 11, 4.

Janez Krstnik sedi v ječi, ker je srčno, naravnost očital Herodi Antipi, da živi v prešeštvu in krvoskrunstvu. Med tem hodi Jezus po Judeji in Galileji, uči in dela čudeže. Janezovi učenci pridejo to praviti svojemu v ječi zaprtemu učeniku. Dasiravno je bil Janez osebno prepričan, da je Jezus res Odrešenik, ki je imel priti, dasiravno je Krstnik v pričo ljudstva večkrat dal pričevanje, da je Jezus tisti, *ki ga čakajo narodi*, kakor je rekel očak Jakob (Gen. 49, 10), je vendar poslal dva svojih učencev k Jezusu z vprašanjem: *Si-ti, ki ima priti, ali naj druzega čakamo?* Hotel je namreč, da bi se njegova učenca osebno prepričala, da je Jezus obljubljeni Mesija. In res ju je Jezus prepričal, ne sicer z dolgim besednim dokazovanjem, ampak kar na kratko jim je rekel: *Pojdita in povejta Janesu, kar sta slišala in videla: Slepi spregledujejo, gluhi spreslišujejo, mrtvi vstajajo in ubogim se evangelij oznanuje!* Hotel jima je reči s tem: v dokaz, da sem jaz obljubljeni Odrešenik, naj vam bodo moja dela. — Predragi! S svojimi deli je spričal Jezus, da je On obljubljeni Odrešenik: ali mari zadostuje kristjanu z besedami trditi, da je naslednik učenec Jezusov, če pa tega ne kaže tudi v delih, v djanju? Ne, nikakor ne zadostuje. Sv. papež Gregor Veliki pravi: „Kristjani smo le tedaj, kadar z djanjem ne nasprotujemo temu, kar z besedami spoznavamo“. In vendar koliko je kristjanov, ki

jim veljajo besede sv. Pavla (Tit. 1, 16): *Trdijo, da Boga spoznajo, s deli ga pa taje!* Glejte o tem bom danes govoril: po kazati vam hočem, kako napačno ravna kristjan, ki veruje, pa ne živi po veri.

Adam in Eva nista verjela Bogu, vsaj djansko ne, da ako bosta jedla od prepovedanega drevesa, bosta umrla; verjela sta rajše hudiču, kakor Bogu.

Ali naj se čudimo, da je tudi naša vera slaba, ko imamo vendar slabejšo voljo, kakor sta jo imela Adam in Eva pred grehom? In vendar to nas ne izgovarja; zakaj ne? Zato, ker Bog naši slabosti v veri pomaga s svojo milostjo. Vkljub temu tedaj, da imamo voljo sprideno, bi bila lahko naša vera dostikrat močnejša, kakor je. Ali žalibog pravimo sicer, da verujemo, svojim besedam pa nasprotujemo v dejanju. Da je to resnično, vam hočem pokazati z dvema zgledoma: vzemimo dve lastnosti božje, v katere vsi verujemo, namreč božjo vsemogočnost in previdnost, to bodita dva demantna kamna, s katerima poskusimo, kako trdna je naša vera.

I. Sv. pismo nam na vsaki strani priča, da je Bog vsemoگوچen, da mu ni nič preteško, ampak vse lahko, da se mu nič ne more vstavljati, da brez njega človek ne more živeti. Verujemo li to? Da! Živimo po tej veri? Žalibog, dostikrat ne.

Zbolel je Asa v devetintridesetem letu svojega kraljevanja za presilno bolečino v nogah, in tudi v bolezni ni iskal Gospoda, temveč je bolj zaupal v umetnost zdravnikov; in umrl je. (II. kron. bukve, 16 · 12)

Koliko kristjanov je, ki enako ravnaajo, kakor kralj Asa. Nakopljejo si bolezen: Kam, h komu bi se morali najprvo obrniti? Ali ne k Bogu, ki more z enim migljajem ozdraviti vse bolezni, ali ne k Bogu, brez čegar blagoslova ne pomaga nobeno zdravilo, ali ne k Bogu, zoper čegar voljo ni ozdravljenja? Človek, ki še veruje v Boga, veruje tudi to.

Pa ali ni Bog največkrat zadnji, h kateremu se bolnik obrača? Ali ne poskusi poprej vsega, kar mu učeni zdravniki in neučeni mazači in mazačke svetujejo? In ko vse nič ne pomaga, tedaj šele se oglasi bolnik: Pojte po gospoda! Hoče se pač pripraviti na pot v večnost, zraven vendar še upa, da ga bo Bog ozdravil s svojimi zakramenti, ker morebiti ve, da je zakrament sv. poslednjega olja tudi postavljen od Boga, da bolniku podeli telesno

zdravje, če mu je to v dušno korist. In vendar bi bil bolnik to lahko vedel in storil v začetku bolezni, in po tem tudi ravnal.

Kristjan, ki veruješ v vsemogočnost božjo, pokaži svojo vero dejansko tudi v bolezni. Ne odlašaj s svetimi zakramenti! Saj je vendar prvo, da si očistiš vest v zakramentu sv. pokore in se sprijazniš z Bogom. Zakaj če si v greh in sta si z Bogom v sovraštvu, kako moreš upati, da bo Bog zdrvilom dal svoj blagoslov; brez njega ti pa ne pomaga nobeno zdravilo tudi od prvega zdravnika sveta in iz najboljše lekarne. Glej greh je večkrat neposreden ali posreden vzrok tvoje bolezni: t. j. bolezen si si morda neposredno nakopal z razuzdanim življenjem: bolezen je morda posredno kazen za tvoje pregrešno življenje sploh. Če se hočeš tedaj bolezni znebiti, znebi se najprvo njenih posrednih ali neposrednih vzrokov, namreč greha, potem smeš upati, da ti bo zdravnikova umetnost, združena z božjim blagoslovom, pomagala.

Povejte, ali niso tele moje besede povsem umestne, pametne, krščanske? Pa povejte mi tudi, kolikokrat kristjan v bolezni ravna ravno nasprotno. Ali ne veste iz lastne, vsakdanje skušnje, koliko je bolnikov, ki odlašajo prajem sv. zakramenta toliko časa, dokler jim vsled bolečin, slabosti, strahu pred smrtjo, ni več mogoče prejeti sv. zakramentov s pravo gorečnostjo, pravo pripravo, živo vero. O mlačnost v veri! V božjo vsemogočnost verovati, pa božjo pomoč do zadnjega odlašati!

Kaj naj rečem o veliki izgubi dobrih del, o potrpljenju z boleznijo, če je človek v stanu smrtnega greha...

Seveda ne manjka ljudem izgovorov. Nekateri pravijo: „Nodemo nadleže delati gospodu, pred kakor je v resnici potreba...“ Seveda to ni družega kot prazen izgovor. „Kaj bodo pa ljudje rekli?“ pravijo drugi. Naj rečejo, kar hočejo... „Bolnik noče še duhovnika.“ Mogoče je to, ker so bolniki včasih čudni ljudje. Zato morajo pa zdravi pametnejši biti: vzgled nam je stotnik iz Kafarnauma. Jezus ga hvali, njega nevernika, češ, nisem dosedaj našel še take vere v Israelu, kakor pri tem neverniku: v plačilo mu je hlapca ozdravil.

Krščanski mož, gospodar, oče, krščanska žena, gospodinja, mati: posnemajta stotnika, skrbita bolniku za spravo z Bogom, prigovarjajta mu, in če noče, nič ne de, pošljita zoper njegovo voljo po gospoda: Z božjo pomočjo se vama bo posečilo pripraviti bolnika k temu, da bo prejel zakramente: in če tudi nikakor ne bi hotel, vsaj pozneje ne bosta imela odgovornosti... „Pa bolnik

se bo vstrašil“, pravijo. Neumen izgovor je to, saj duhovnik ni rabelj... ali pa kak nerodni hribovski drvar... O kolikokrat je bil bolnik in so bili njegovi domači hvaležni duhovniku, ki se ni dal oplašiti, ampak je le tiščal k bolniku. Kmalu je spoznal bolnik in njegovi domači, da je veliko mirnejši, ker se mu ni treba bati, da bi nepreviden stopil pred sodnika: zaupanje njegovo je še veliko večje pozneje v zdravnika, ker ve, da bo Bog blagoslovil njegovo prizadevanje.

Glejte vse to pravzaprav ljudje vedo, verujejo v božjo vse-mogočnost, ravnajo pa ravno nasprotno. Ravno tako bi vam lahko ne samo na bolniku, ampak tudi v drugih rečeh pokazal, da ljudje sicer verujejo v božjo vse-mogočnost; v dejanju pa svoje vere ne pokažejo.

II. Pa idimo, poskusimo z drugim demantinm kamenom svojo vero: to je božja previdnost.

Bog, ki je v svoji vse-mogočnosti vstvaril svet, ga po svoji božji previdnosti tudi vlada. *Fas sem vstvaril semljo in ljudi in živali, ki so po semlji, s svojo veliko močjo...* (Jer. 27, 5.) *Ne skrbite rekoč kaj boste jedli, ali kaj boste pili, ali s čim se bomo oblačili? ... Saj ve vaš oče nebeški, da vsega tega potrebujete!* (Mat. 6, 30). *Kdo pripravlja krokarku njegovo jed, kadar njegovi mladi k Bogu vpijejo? ...* (Job. 38, 41.) Ali ne božja modrost in previdnost, ki s močjo sega od kraja do kraja in vse prijetno urejuje? (Sap. 8, 1.)

Skoraj neštevilna so mesta v sv. pismu, ki nam pričajo, da božja previdnost vlada svet, da, na kratko rečeno: *bres božje volje ne pade las ras naše glave!* (Mat. 10, 29.) Vsak kristjan veruje tudi to. Ali pa tudi vsi ravnajo po tem prepričanju? Žali-bog, ne. —

Glej kristjan, spomni se, kaj si govoril, kaj si storil, ko te je zadela nesreča: ali si vselej spoznal, da ti jo je poslala božja previdnost? Ali nisi dostikrat nasprotno ravnal, godrnjal, preklinjal nesreče in s tem pozabil, da veruješ v neskončno previdnost božjo? Ali nisi ravnal ravno nasprotno pobožnemu Jobu, kateru so Sajejci in Kaldejci vgrabili premoženje? Kaj misliš, kako je govoril Job v nesreči, ali mari: Sovražniki so mi vzeli čede? Ne, ampak je rekel: *Gospod je dal, Gospod je vzel, češčeno njegovo ime!* Kako si ravnal pri svoji veri v božjo previdnost, ko si moral trpeti zaničevanje, preganjanje, preziranje, krivico? Ali morda po zgledu kralja Da-

vida? Ko ga je mož iz Savlove rodovine, Semej po imenu, preklinjal in zaničeval, ga David ni pripustil kaznovati, rekoč: Pustite ga preklinjati! Zakaj Gospod mu je vkažal, da preklinja Davida in kdo je, ki bi se predrznil reči, zakaj je tako delal? (Kralj. 16, 10). Ali nisi ti ravno nasprotno hrepenel v jezi nad krivico po maščevanju, ali nisi svojih zaničevalcev, preganjalcev sovražil?

In vendar veš, da se je zgodilo to po božji previdnosti, da si moral krivico trpeti. Kje je tvoja dejanska vera v božjo previdnost?

Spodobilo bi se, da bi kot kristjan, v vseh okolščinah, dobrih in slabih, spoznal in molil Boga, ki ti po svoji neskončni previdnosti deli dobro in hujo. O koliko lažje bi človek prenašal krivico, nesrečo, bolezen, ko bi ne veroval samo v božjo previdnost, ampak se tudi ravnal po njej, ko bi v teh nadlogah spoznaval roko božjo, ki ga vodi po trnju sicer, pa varno v kraj plačila! O kako lažje bi mu bilo na svetu, ko bi spoznal, da ga Bog na svetu s hudim kaznuje za človeške slabosti, ker mu hoče po smrti prihraniti večno srečo! Zgled vam je kralj David.

Zato je govoril sv. Avguštin: Gospod, tukaj reži, tukaj peči . . . Hotel si je s sedanjim trpljenjem zaslužiti večno slavo. Kristjani ravnajo nasprotno, godrnjajo nad vsako nepriliko. Kje je vera v previdnost božjo?

O kako po pravici veljajo o vseh tistih, ki ne živé po veri, besede Tertulijana, da so taki ljudje le na videz kristjani, biče so, ki ga vsak veter semterja maje. Imajo vero, pa brez korenin, zato nekaj časa verujejo, o času skušnjave pa odpadejo.

Kristjani! Zakličimo z učenci: *Gospod pomnoži nam vero!* Gospod verujemo, pomagaj naši slabi veri! Živimo tako, kakor verujemo. *Zakaj ne tisti, ki pravi gospod, gospod, pojde v nebeško kraljestvo, ampak, kdor stori voljo Očeta, ki je v nebesih, ki veruje in živi po veri, tisti pojde v nebeško kraljestvo. Amen.*

P. J.

2. Poslednja sodba.

II. Naš sodnik Jezus — pravi Bog.

Ali si ti tisti, ki ima priti, ali naj drugega čakamo? Mat. 11. 2.

Ko je naš Odrešenik Jezus Kristus prišel na svet, ga mnogi niso spoznali, ali pa ga niso hoteli poznati; pohujševali so se nad

njegovo ponižnostjo. Tudi učenci sv. Janeza Krstnika so ga prišli prašat: *Ali si ti tisti, ki ima priti*, namreč obljubljeni Mesija, *ali naj drugega čakamo?* Jezus na to vprašanje ni naravnost odgovoril, da bi bil rekel: Gotovo, jaz sem obljubljeni Mesija; pač pa je povedal, da se nad njim spolnuje vse, kar so preroki napovedovali o obljubljenem Odrešeniku, in da on kot pravi Bog in Odrešenik dela tudi čudeže. Hotel je reči: Iz tega, da jaz delam taka čudežna dela, spoznate sami lahko, da moram biti tisti, na katerega ljudstva čakajo, da moram biti pravi Bog in Odrešenik.

Predragi! Mi vemo in trdno verujemo, da je Jezus resnično naš Bog in Odrešenik, mi pa tudi verujemo, da bo on naš prihodnji sodnik. To nam on sam zatrjuje, ko pravi, da Oče nikogar ne sodi, ampak je vso sodbo dal Sinu (Jan. 5. 22.) in zopet in zopet pravi, da bodo videli priti Sinu človekovega v oblakih neba z veliko oblastjo in močjo! (Luk. 21, 27.)

Ker se tedaj sodbi ne moremo izogniti in bo tista gotovo prišla, je pač pametno, da se na isto skrbno pripravljamo, da se pa tudi z osebo našega prihodnjega sodnika dobro seznanimo!

Naš prihodnji sodnik je Jezus, pravi Bog!

Kaj se to pravi, in kaj se iz tega učimo?

I. Čudno je to, da se človek tako boji sodnika; tudi če je prav nedolžen in mu vest nič ne očita, se vendar vstraši, kadar je poklican pred sodnika. Če se pa mi že človeškega sodnika tako bojimo, kako hudo še le bo, ko bomo poklicani pred večnega sodnika, pred Boga in Gospoda Jezusa Kristusa. Ko je Bog po prvem grehu poklical Adama, se je ta silno bal in se skrnil med grmovje in je plašno odgovoril: *Skril sem se, ker se te bojim*. In kako so se Izraelci bali, ko jim je iz Sinajske gore govoril zapovedi. Rekli so Mozesu: *Ti govori s Bogom; s nami naj pa Bog nikar ne govori, da ne umrjemo!* (II. Moz. 20, 18.) Torej, če bi bil naš prihodnji Sodnik navaden človek, bi se sodbe ne bilo treba tako bati: Človeški sodnik se dá včasih pregovoriti, človeški sodnik se dá včasih voditi ljubezni do obtoženega, ali pa strahu pred njim, če je imeniten ali bogat; človeški sodnik tudi mnogokrat ne ve vseh okoliščin, ne pozna zlobnega namena, ker ne vidi v srce. — Le pogledjmo malo, kako čudno izpade kakšna sodba. Vsaj se je že mnogo, mnogokrat prigodilo, da je bil nedolžni obsojen, hudobnež pa je bil oproščen. Prav je imel modrijan Solon, ki je rekel Atencem: *Vaše postave so*

kakor pajkova mreža. Male muhe se vjamejo in zapletejo notri, velike muhe in hrošči in večje žuželke pa s svojo težo prederó mrežo in vtečejo pajku. Kolikokrat se zgodi, da se sodnik zboji obsoditi kakega mogočnega, vplivnega in bogatega moža — kakega revnega pa brez usmiljenja obsodi. Odtod je nastal tudi pregovor: da majhne tatove obešajo, velike pa proste puste.

Predragi! Vsega tega pri Bogu ne bo. *On ne bo gledal na ve-ljavo ljudi, ampak bo po pravici in resnici sodil.* (Mat. 22, 16.) Njemu je vse eno, naj je zatoženi velik ali majhen, bogat ali reven, general ali prostak, duhoven ali delavec, kralj ali kmeto-valec; ampak mogočnim se je še bolj sodbe bati, vsaj je pisano v bukvah modrostnih (6, 7.): Priprostim se bo skazalo usmiljenje, mogočni pa bodo močno kaznovani; zakaj Bog ne bo gledal na osebo in se ne bal nobenega mogočnega.

Jezusa, prihodnjega sodnika, pa se moramo še zato posebno bati, ker kot Bog ve vse naše grehe in hudobije, tudi naše naj-skrivnejše misli in želje, in mu ne bomo mogli čisto nič prikriti; zakaj njemu je vse očitno in razkrito. Grešnik se pri svojih skrivnih hudobijah večkrat sam sebe moti in zapeljuje, ko si misli, kakor je pisano v pridigarskih bukvah (Eccles. 23, 25.): *Kdo pa me vidi? Tema je okoli mene, stene me sakrivajo in nihče me ne vidi!* Kdo ve, da svojega bližnjega že dalj časa sovražim v srcu in mu na vsak način želim škodovati, ker se na videz in po zunanjem dobrega kažem proti njemu? Kdo mi more dokazati, da sem s podkupovanjem, krivim pričevanjem bližnjega pripravil ob njegovo premoženje? Kdo ve, da pri kupčiji lažem, goljufam in mnogo-tero krivico delam? Kdo pač ve, da se v srcu razveseljujem z nespodobnimi željami, in da dajem prostor vsakršni nesramnosti? Kdo mi more dokazati, da s to ali ono osebo živim v prepove-danem znanju, da počenjam z njo vsakršno nečistost in grdobjo? Kdo naju je videl, kdo bode spričal? Nezvesta žena se tolaži s tem, da pravi: Moj mož pač misli, da sem mu vedno zvesta; in zapeljana dekle se dela nedolžno, tako da starši mislijo, da še ne ve, kaj je nečisti greh, in vendar je že davno zgubila svojo nedolžnost! Tako in enako se tolaži in moti grešnik pri svojih skrivnih hudobijah, pa ne pomisli, da božje oko vse vidi in da bo tudi o skrivnih grehih treba dati odgovor.

Takrat pri sodbi: bukve bodo prinešene, dela bodeš bral stor-jena, dobra vsa in nepoštena!

V sedanjem življenju je tako, kakor po zimi, ko sneg po-kriva dol in log, lepe in puste pokrajine, čedne in nečedne

stvari. V snegu je gnojnišče ravno tako belo, kakor cvetlične gredice: ali počakajte malo, da solnce dobro posije in kmalu se bo pokazalo gnojšče v svoji nečednosti, cvetlične gredice pa v svoji lepoti. Marsikaj se na zemlji vidi zdaj čedno in lepo: ali počakajmo malo: ko pride sodnji dan, se bodo pokazale marsikatero grdobje, za katere tu nismo vedeli. Tu mnogokrat ne moremo razločiti hudobnega od pravičnega, ker ne vidimo v srce, ko ne poznamo skrivnih namenov. Tu vidimo postavim osebo, ki pogosto prejema sv. zakramente, in jo imamo morda za prav dobro, tam pa se bo skazalo, da je zamolčevala grehe in delala božje rope. Tam zopet slišimo, kako bogatin posojuje revežu, pa morda le iz lakomnosti, da bi ga počasi pripravil ob hišico in premoženje. Zopet drugod zapazimo, kako se kdo poteguje za mlado vdovo, ali zapuščeno dekle, pa to se ne godi iz usmiljenja, ampak zato, da bi jo ložje zapeljal.

Iz tega predragi! pa se učimo, da je treba ves čas pobožno živeti in Boga imeti pred očmi, ki bo sodnji dan vse razodel.

Delajmo in mislimo, kakor je rekel sv. apostol Pavel: *Meni je pač malo mar, sojenemu biti od ljudi; ta, kateri me bo namreč sodil, je Bog!* (I. Kor. 4, 3.) Če tudi ljudje mislijo in sodijo o meni, da sem hudoben človek; kateri me bo sodil, je vsevedni Bog. Da bom le pred njegovimi očmi pravičen spoznan, potem sem srečen. Če bi pa tudi ljudje mislili o meni, da sem dober in pravičen mož, kaj mi pomaga, ker tisti, ki me bo sodil, je vsevedni Bog in on me morda spozna za hudobnega. Boga se je tedaj treba bati, ki vse vidi in bo natančno brez zmote in pristranosti sodil naše dejanje in nehanje, naše misli in želje. — Hočemo torej srečno, ugodno sodbo, imejmo vedno Boga pred očmi in kakor po dnevu pošteno živimo!

II. Sodbe se je pa drugič zato treba bati, ker bo tam sodnik sodil brez usmiljenja. Oh moj Bog! ali je to mogoče, da Jezus pri sodbi ne bo imel nič usmiljenja z ubogim grešnikom? Ali ne povdarja sv. pismo vedno in vedno, da je *naš Bog usmiljen, potrpežljiv in velikega usmiljenja in da je usmiljenje čes vsa njegova dela.* (Ps. 144, 8.) Ali ne imenuje sv. Pavel Boga naravnost *Očeta usmiljenja* (II. Kor. 1, 3.) in ali ne moli sv. cerkev, da božjega usmiljenja ni števila! To je vse res; ali vedite, da to velja le za sedanji čas; po sedanjem času usmiljenje neha in na njega mesto stopi ostra pravica.

Kakor se namreč druge lastnosti božje pokažejo o svojem času, tako mora priti enkrat do veljave tudi božja pravičnost, ki

se na zemlji ni tako očitno skazovala. Tako je pri stvarjenju Bog pokazal svojo vsemogočnost, pri vladanju sveta svojo previdnost, pri odrešenju sveta svoje usmiljenje in dobroto, pri grešnikih svojo prizanesljivost; tako pa mora priti enkrat na vrsto njegova pravičnost in bo res prišla na sodnji dan, katerega imenuje prerok Sofonija dan jeze, dan stiske in strahu, dan nadloge in reve!

Božja pravica mora priti enkrat do veljave in sicer toliko bolj gotovo, kolikor bolj je grešnik zaničeval in zlorabil usmiljenje božje! Grešnik je ravno na račun milosti božje grešil, zato se bo ona takrat nad njimi maščevala. Le počakaj, pravi Gospod pri preroku Izaiju (42, 14). *Jaz sam molčal in sem bil tiho, ko si ti grešil in sem čakal.* Jaz sem poslušal tvoje kletvine in opravljanja, jaz sem gledal tvojo prevzetnost, tvojo sovražnost, tvoje krivice, tvoja nečistovanja in prešestovanja; jaz sem bil tiho, kakor da ne vidim in ne slišim; ali prišel bo moj dan, prišla bo moja sodba in takrat bom pokazal, kdo da sem! Oh, kako nam bo pri srcu, predragi, ko bo prišel razžaljeni sodnik soditi z vso svojo ostro pravico! Kaj bomo takrat počeli? Kam se bomo dejali? Kako milo zdihuje pravični Job na gnojišču in kliče: *Kaj naj počnem, ko se Bog vzdigne zoper mene k sodbi? in če me vpraša, kaj naj odgovorim?* — Kaj naj odgovorim, ko mi bo kazal vse zgubljene dni in leta svojega življenja? kaj naj odgovorim, ko mi bo očital zanemarjanje mojih dolžnosti? ko mi bo našteval vse zmote, zanikrnosti, zamude, pregrehe, hudobije; kaj naj počnem, kam naj se podam, kaj naj odgovorim?

Oh, kako je to, da nas misel na sodbo in ostro božjo pravico ne pretrese in ne nagne k spreobrnjenju in poboljšanju, ko je vendar ta misel prevzela in pretresla svete spokornike in puščavnike, kakor sv. Hieronima, sv. Antona, Hilarijona in druge, ki so pobožno in spokorno živeli, pa so se vendar sodbe tako bali. — Oh kako čudno pa se mi obnašamo? Kakor bi nič sodbe ne bilo, tako živimo! Vest nam toliko grehov očita; le malo dni v življenju moremo naštet, da bi bili res Bogu služili, o pokori, o zatajevanju nočemo nič vedeti, vse misli naše gredó na veselice, prijetnosti in zložnosti tega življenja. Mi jemo, pijemo, spimo, igramo, se smejemo in kratkočasimo, kakor da nas ne čaka enkrat sodba, ali kakor da nam sodba čisto nič ni mar! Tega, predragi, ne moremo umeti! Ali so bili oni sveti spokorniki in puščavniki, ki so se sodbe tako bali, neumni, ali pa mi ne verujemo na prihodnjo sodbo in na ostrega Sodnika.

Nekdaj so trije romarji prišli na božjo pot v Jeruzalem in so obiskali tudi dolino Jozafat, kjer se bo vršila poslednja sodba. — Eden teh romarjev je zagledal tam neki ploščnat kamen in pol v šali pol v resnici se vsede na tisti kamen, češ, pri sodbi se bom semle vsedel. Pri tem pa nehote pogleda proti nebu in prikaže se mu Jezus tak, kakor bo prišel na sodnji dan. Ta prikazen je trajala le trenutek; vendar je romarja tako prevzela, da je padel s kamna in se na vseh udih stresel. Od tistega časa ga nikoli ni videl nobeden smejati se. Kolikorkrat je le slišal o poslednji sodbi, se je zjokal in na celem životu tresel in trepetal!

O moj Bog! Kaj naj torej počnem jaz? Ali naj obupam? Tega ne! Vsaj je zdaj še čas, da morem razžaljenega Boga potolažiti, da morem še pravo pokoro storiti. Zdaj, ko je še čas, zdaj se hočem poboljšati, z dobro spovedjo in vrednim sv. obhajilom se spraviti z Bogom, z dobrimi deli in resnično krščanskim življenjem se prav in vredno pripraviti na tisti strašni dan, ko bo prišel Jezus, naš Bog in Odrešenik, sodit žive in mrtve. Amen.

J. Ažman (po Hunoltu).

Praznik brezmadežnega spočetja Marijinega.

1. Brezmadežno spočetje Marijino je bilo drago sv. Trojici, v veselje angelom, v strah peklu.

Češčena, milosti polna.

Luk. 1, 28.

Lepo pozdravilo, veselo novico smo slišali v ravnokar prebranem evangeliju! Donesel jo je angel z nebes: *Češčena Marija, milosti polna, Gospod je s teboj!* Radujte se, kristjani, ki željno čakate Zveličarja, solnce, ki razsvetli in ogreje ves svet! Že se rumeni krasna, jutranja zora, ki nam porodi lep, solnčen dan: spočeta je vže preblazena hči Gospodova, ki podari skoraj svetu obljubljenega odrešitelja. Nevoljno, jezno je gledal do zdaj Oče nebeški na svet, zaklet v zmoto in v greh — ali od danes naprej je na zemlji vsaj Marija, ki jeze božje ni podedovala. *Češčena Marija! milosti polna!* Da, milosti polna je Marija tako, da sv. cerkev ne more nikoli dosti preslaviti in prečastiti Nje milosti in časti. Danes obhaja z veliko slovesnostijo Nje prvi trenutek na tem svetu pojoč: „*Danes je priklila mladika iz Jesejeve kornike; danes je bila brez vsega madeža spočeta Marija; danes*

je strla glavo stari kači! Toda sv. cerkev le posnemlje ono slavnost, ki se je vršila ob Nje resničnem spočetju. Na zemlji sicer ljudje še opazili niso tega čuda — ali brezmadežno Marijino spočetje je bilo v praznik sv. Trojice, v god angelom v nebesih, v strah peklu. Na-te torej, predragi poslušavci, te tri točke današnjega razmišljanja: Brezmadežno Marijino spočetje je bilo drago sv. Trojici, 2. v veselje angelom in 3. v strah peklu.

1. Zamislimo se za en hip v prvotni raj. Prazen je še. Zdajci pa vpodobi Bog iz ilovice krasno, lepo zloženo človeško teló — a v to telo vdihne sv. Trojica dušo, vstvarjeno po svoji podobi, ozaljšano črez vso meró: z milostjo čreznaravno. To krasno, nebeško stvar postavi Bog v raj veleč: *Rastite, namnožite se in napolnite vso zemljo!* Obljubil je pa Adamu in Evi, da hoče tudi v telesa njiju otrok vstvarjati tako čiste, milosti polne duše, ko njima. O da se ni to res tudi zgodilo! *Pomnožil je sicer Bog rod človeški — pa ni pomnožil veselja!* Izgubil je Adam milost, zaslužil je prokletstvo sebi in vsem otrokom do konca svetá. Ni hotel Bog vstaviti pomnoženja človeškega rodu, za to pa stvarja še vedno za vsako na novo spočeto teló eno dušo po svoji podobi — ali brez milosti svoje. In kedar koli se Bog ozré na tako stvar — mu je nedraga, neljuba, ker po Adamovi krivdi ne nosi več svatovskega oblačila, katero ji je bil Bog izprva prisodil. Vse duše so v takem stanu vstvarjene, vsi ljudje torej v grehu spočeti, v grehu rojeni. „*V grehah sem spočet!*“ priznava kraljevi prorok David in zopet drugod pravi: *Nikdó ni bres greha, nikdó, in dete en sam dan staro ne!*

O pač je nekdo — Marija, prečista devica! Nji je Bog tako dušo vstvaril, ko Adamu: milosti polno. Mariji ni Bog duše opral kakor nam pri sv. krstu, tudi je ni očistil vže v materinem telesu ko sv. Janezu Krstniku, ne: vže v prvem hipu je vstvaril čisto, brezmadežno dušo! — *Vsa lepa si torej, o Marija, in madeša izvirnega greha ni na Tebi!*“

Moralo se je takó zgoditi! Od vekomaj je presveta Trojica izvolila Marijo za včlovečenje druge božje osebe, ki je sv. Trojici v brezmejno slavo in čast; po Mariji si je presv. Trojica pripravila daritev na križu, po Mariji torej tudi daritve na naših altarjih, kí so Bogu neskončno všeč. Marija je več pripomogla do časti in slave presv. Trojice, ko vse stvari v nebesih in na zemlji

— zato pa je tudi sv. Trojica od vekomaj nad vse angele častila in ljubila Marijo. — Vsak človek bi imel toliko časti in srca, da bi ljubil in častil Njega, ki mu je zopet pridobil čast in lepo ime med ljudmi, če tudi bi črno sovražil njegove starše, brate, sestre in sorodnike, ki so ga pripravili ob lepo ime. Neljubi, nedragi so bili presv. Trojici Adam in Eva in njiju otroci, ker so ji odrekli dolžno čast, — Marija Ji je to čast vrnila — a zato je bila tudi vedno draga, ljuba, všeč sv. Trojici in torej brez izvirnega greha! Za to jo slavi sv. Efrem rekoč: Prva za sv. Trojico gospodarica, v njej je vsa obilost milosti sv. Trojice!

Bogu Očetu je Marija predraga hči, ker Bog Oče ne more ni misliti, ni ljubiti svojega edinorojenega Sina, da ne bi mislil ni ne ljubil tudi Nje, ki mu je bila prava mati. Zato pa se Marija po pravici hvali rekoč: „*Od začetka me je Bog imel, predno je kaj vstvaril. Ko je nebó vtrjeval, ko je vode zbiral v morja, bila sem s njim in igrala se pred njim vsak dan v sladkem veselju.*“

A naj kaj rečem o ljubezni Sina do svoje matere! Dober sin brani čast svoje matere — a kako še le božji Sin! Sv. Janez Krstnik je bil očiščen izvirnega greha vže v materinem telesu, ker je s prstom kazal na Zveličarja, a Marija ga je rodila. Koliko čast je zaslužila?

Sv. Duh si je od vekomaj izbral Marijo za svojo nevesto. Kraljevi sinovi si morajo izbrati žlahtnih staršev hčere, sicer bi njih otroci izgubili vse kraljevske pravice, če tudi bi morda mati bila kasneje požlahtnjena od cesarja. Prav tako je bilo izbrati tudi kralju vseh kraljev nevesto vže od prvega početka obdano z milostjo kraljevo in čeznaravno, ne pa še le pozneje povišano v kraljevi stan.

Izrečena je pa bila sodba črez ves človeški rod, ali Marija je morala biti izvzeta — Nje brezmadežno spočetje je bilo od vekomaj drago sv. Trojici, ker je bila hči ljubljenska Očeta, Mati Sina, nevesta sv. Duha.

2. Kar sama presveta Trojica toliko ceni, morajo vse stvari v prahu moliti. Kdo more torej popisati neizmerno veselje angelov do Marijinega brezmadežnega spočetja?!

Angeli so čisti duhovi, ki vedno Boga slavé in časté, v Marijinem spočetju so spoznali mahoma mnogo večjo slavo in čast Bogú nego li jo morejo oni dati Bogú. V Mariji prečisto spočeti so spoznali svojo kraljico in danes godujejo oni presrečni trenutek,

ko so se ji vprvič poklonili! Angeli so ljudem varuhi, razkropljeni po vsem svetu. O kako milo, težko jim je bilo pred Marijo, ko so videli vse vprek v grehu in zmoti, ko so videli toliko zapeljivosti in pohujšanja, a nikjer zavetja, nikjer pomoči. S koliko radostjo so pozdravili veselo novico o brezmadežnem spočetju Marijinem. V nji so spoznali Mater obljubljenega Zveličarja, v nji pribežališče grešnikov, tolažnico žalostnih! K nji so torej hiteli priporočat svoje varovance, osobito nedolžno mladino.

3. Koncem hočem Vas le opomniti na strah in trepet, ki je spreletel o Marijinem brezmadežnem spočetju pek el. Hudič je bil vladar, gospodar tega sveta — a tedaj je začutil, da se bliža ura, ko mu poreče Sin Marijin: Zdaj se poberi, gospodar tega sveta, črez prag!

Vsi brez izjeme so do tedaj v Njega oblasti — zaškripal je pač od jeze, ko je videl spočeto Marijo brez izvirnega greha. Ali tega ni siromak vedel: da če je brez izvirnega greha, je tudi brez vse poželjivosti, brez vse sence pregrešnosti in hotel je zalezovati tudi Marijino peto, saj ga ni bilo ni strah ni sram izkušati Gospoda samega v puščavi. Ali Marija mu ni dala k sebi, pogumno mu je strla glavo. V skrivnem razodenju sv. Janeza berem to-le prekrasno sliko o Mariji: *Prikasala se je na nebu šena olepšana s solncem, na glavi krono dvanajst zvezd in noge je položila na luno. Pred njo se postavi zmaj, ki je imel 7 glav in 10 rogov, a na vsaki glavi krono, in je čakal, da bi porodila — a on da bi dete požrl! Vmaknila se mu je v varen kraj od Boga ji pripravljen, a Nje Sina je Bog postavil za vladarja vsem narodom!*⁴

Predragi, to je slika Marijine vojske, Marijine zmage! Ali Marija se bojuje za nas samó in ne zase. Zato so častili človeški otroci nje brezmadežno Spočetje, drago Bogu Očetu, Sinu in sv. Duhu, ljubo angelom, strah in trepet peklu, a nam odrešenje in vzveličanje. Zato pa ne zamujajmo današnje prilike z nebesi vred častiti in slaviti brezmadežno spočetje! Potožimo svoje skušnjave in poželjivosti — nji, ki je brez vsega madeža, in gotovo nam izprosi zmago in vzveličanje. Priporočimo ji otročiče nedolžne, da jim brezmadežno ohrani nedolžnost sv. krsta. Slavimo in prosimo Marijo:

O Marija, brez madeža spočeta, čuj našo slavo in čast, katero Tebi dajemo, in ozri se milostivo na nas siromake, ki zdihu-

jemo pod težkim bremenom izvirnega greha! Pomagaj nam, brani nas in daj nam enkrat s sv. Trojico mej angeli in svetniki slaviti tvoje brezmadežno spočetje. Amen.

† Dr. Jos. Pavlica (l. 1885. v cerkvi sv. Roka v Gorici.)

2. Poslednja sodba.

III. Naš sodnik Jezus-Kristus pravi človek.

Kraljica brez madeža spočeta,
prosi za nas. Lavret. lit.

Današnji praznik Marijin nam stavi pred oči versko resnico, da je Marija edina vseh človeških otrok bila obvarovana izvirnega greha in sicer zavoljo tega, da je mogla biti mati Jezusova, našega Odrešenika. Jezus Kristus, ki je z Očetom enega bitja, ene narave, ki je od vekomaj Bog, si je v času privzel tudi človeško naravo, je postal tudi človek iz čiste Device Marije. Te dve naravi ste neločljivo združeni v Jezusu, ki ni le naš Odrešenik, ampak tudi naš prihodnji Sodnik. Kakor bi nas Jezus ne bil mogel rešiti, ko bi bil samo Bog, ali samo človek: tako bi nas tudi pravično ne mogel soditi, ko bi bil samo Bog, ali samo človek. Za oboje je treba, da je Bog in človek skupaj.

Slišali ste zadnjič, da bo naš prihodnji sodnik Jezus Kristus kot Bog vse natančno sodil, ker je vseveden, in da bo sodil z vso ostrostjo, ker je pravičen, in kaznoval z vso silo, ker je vse-mogočen. On je pa tudi pravi človek in tudi kot tak nas bo sodil na sodnji dan. Poglejmo torej danes našega sodnika kot človeka.

Jezus Kristus, kot pravi Bog, nas bo po pravici sodil, vsaj je njemu vse znano, kaj in koliko smo grešili, pa ve tudi naše namene in koliko ravno smo se zadolžili. On se v svojih sodbah za pičico ne more zmotiti in se čisto nič ni bati, da bi kdo premilo ali prehudo bil sojen. *Vsi se moramo namreč pokazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da prejme slehern v svojem telesu, kakor je delal, dobro ali hudo!* (2. Kor. 5, 10.) Ker je naš sodnik Bog, je s tem izključena vsaka zmota in nemogoča vsaka krivica. — Vendar bi pa, po človeško rečeno, mogel ta ali oni dvomiti o pravični sodbi božji in bi utegnil ugovarjati, da neskončno velečastni in presveti Bog vendar ne more

prav po pravici soditi, ker ni skusil strašnih skušnjav, katerim je človek včasih izpostavljen, ker ni občutil slabosti človeškega mesa.

Da tedaj na sodnji dan nobeden ne bo imel tudi tega navidezno opravičenega izgovora, je nebeški Oče vso sodbo prepustil svojemu Sinu, ki ni le Bog, ampak tudi pravi človek, ki je bil *v vseh rečeh nam enako skušan razen greha.* (Heb. 4, 15.)

Ko bomo tedaj na sodnji dan zagledali Jezusa, ki ni le pravi Bog, ampak bomo videli, da je tudi pravi človek: tedaj bodo vtihnili vsi ugovori, bodo umolknile vse pritožbe. Ko bomo zagledali Jezusa človeka, tedaj bo naša sodba že sklenjena, in če bomo v smrtnem grehu, tudi že zapečateni. To, da je naš sodnik pravi človek, bo naredilo našo sodbo le še hujšo, in našo obsodbo le še gotovejšo! — Vsi izgovori bodo zastonj, sama Jezusova pričujočnost jih bo zavrnila. Ali se bomo pač mogli izgovarjati s slabostjo svojega mesa. z velikostjo hudih skušnjav, ko bo Jezus pred nami stal kot človek, rojen iz žene in podvržen postavi. (Gal. 4, 4.) Kaj bo rekel pravični sodnik: ti nisi mogel spolnovati zapovedi, zavoljo človeške slabosti, poglej mene, ali nisem bil jaz tudi človek? Ali nisem imel človeške narave kakor ti, in enakega revnega mesa, kakor ti? Seveda, jaz nisem mogel grešiti, ker sem bil ob enem tudi Bog, ali si pa ti na vsak način moral grešiti, ker si imel prosto voljo? Ali ti ni bila na ponudbo moja pomoč in milost? — Če se hočeš tedaj pravdati z menoj, povej, če imaš kak izgovor!

Kako se bodeš izgovarjal, ti prevzetnež! kaj bodeš rekla, ti prevzetnica, ko bo pred tabo stal Jezus najponižnejši? On, Gospod nebes in zemlje, se ni sramoval nam enak postati in je podobo hlapca nase vzel, ti se pa sramuješ kakega nizkega dela! Jezus se je sklonil pred apostoli, da jim je noge umival, tebe pa je sram, poklekniti pred sv. Rešnjim Telesom! Jezus se ni sramoval dati se obrezati in tako veljati za grešnika, ti se pa sramuješ svoje grehe povedati enemu samemu človeku, spovedniku pri spovedi, ki je zavezan molčati! Vedi torej, da bo tvojo prevzetnost pri sodbi najbolj obsodila Jezusova ponižnost, ker je posnemati nisi hotel.

Kaj porečeš ti lakomnik, ko bodeš stal pred Jezusom, pravičnim sodnikom? — Poglej me, bo rekel Jezus, kako sem zavoljo tebe reven postal. (2. Kor. 8, 9) Kako sem v veliki revščini prišel na svet in v veliki revščini šel iz sveta, kako nisem imel, kamor bi bil glavo položil, kako sem živel od usmiljenja dobrih

ljudi, kako sem zaničeval posvetno blago, dasi sem bil gospodar vseh reči: ti pa nisi imel nikoli dovolj, ti pa si grabil na kup, kolikor si mogel, če tudi po krivici in goljufigi — kaj tedaj porečeš v svoje opravičevanje?

Kaj porečeš pri sodbi, ti grd nečistnik, nesramna nečistnica? Ti, ki si svojim počutkom vse privolil, ki si se pregrešil z grdimi željami, s pohotnimi pogledi, z nespodobnim govorjenjem, s prepovedanim dotikovanjem pri sebi in pri osebah drugega spola, z neznanimi nečistimi grehi, z mutastimi in sodomskimi grehi, z grehi, o katerih se pri kristjanih še govoriti ne sme! — Videl pa bodeš pred sabo Jezusa, ki je kot človek toliko trpel, ki je bil ves ranjen, pobit, potr, na vseh udih poln bolečin, Jezus, ki je bil bičan, s trnjem kronan in na križ pribit. Nečistnik, nečistnica! tvoja pravda pri sodbi bo enkrat zgubljena, kakor hitro boš zagledala Jezusa in njegove svete rane! Ravno njegov križ in njegove rane bodo obsodile bolj kot vsaka reč tvojo mehkuznost, tvojo nenasitljivo poželjivost in pohotnost, tvojo nebrzdano grešno prostost in tvoje brezštevilne prestopke zoper čednost in čistost!

Kaj pa porečeš pri sodbi ti, v sovraštvu živeči in v sovraštvu umrli kristjan? Kaj porečeš Jezusu, ki je kot človek te učil usmiljenja, odpuščenja, prizanašanja? Jezus bo vse tvoje ugovore ovrigel s svojimi zgledi. Ti praviš, bo rekel, da nisi mogel prenašati tolike krivice, ko sem vendar jaz raje bežal v daljni Egipet, kakor da bi se bil maščeval nad hudobnim Herodom; Ti praviš, da ne moreš odpustiti svojim sovražnikom, da ne moreš zanje moliti, ko sem vendar jaz molil za tiste, ki so me križali! Povej torej sovražni kristjan, ali se bodeš mogel izgovarjati pri sodbi zavoljo svojega sovraštva? Jezusov zgled, Jezusova pričujočnost bo takrat obsodila tvojo togoto, tvojo jezo, tvoje maščevanje in tvojo grdo sovraštvo.

Kaj porečeš pri sodbi ti, len in zanikaren kristjan? Koliko si imel priložnosti dobrega storiti, pa nisi storil; koliko ur, dni in let si nemarno zapravil, ko bi si bil lahko toliko zaslužil za nebesa! Koliko si zamudil sv. maš in pridig in krščanskih naukov? Koliko zanemaril sv. zakramentov? Pa še pri tem, kar si dobrega storil, navadno nisi imel dobrega nadnaradnega namena! Za nebesa nisi delal, za nebesa nisi trpel, ampak le za svet. Prejel si že na svetu svoje plačilo, nebes pa ti ne morem dati! Sram te bodi, ki nisi hotel delati za nebesa, ko sem vendar

jaz toliko delal in trpel zate, da več nisem mogel! Tako bo tedaj na sodnji dan zanikarneža pogubila Jezusova gorečnost!

Pa če bi kdo še ugovarjal na sodnji dan, da je Jezus lahko bil ponižen, čist, usmiljen, dobrotljiv, potrpežljiv in goreč, ker je bil tudi Bog — pa bodo vstali svetniki in mučeniki in bodo človeka obsodili. Rekli bodo: Ako nisi mogel posnemati Jezusa — bi bil pa posnemal nas! Ali nismo imeli mi enake narave kakor ti, enakih in še večjih skušnjav, kakor ti; pa smo se vendar zveličali s pomočjo milosti božje. Ali mar ti nisi imel milosti na ponudbo? Ali se mar ti nisi mogel zveličati?

Tedaj ravno to, da bo naš prihodnji sodnik Jezus pravi človek, nas bo toliko bolj obsodilo in nam vzelo vsak izgovor na sodnji dan. Ako se tukaj ne poboljšamo in z Bogom ne spravimo, je tam naša reč zgubljena. Kot Bogu ne bomo mogli Jezusu nič prikriti ali zmanjšati ali zatajiti, kot človeku pa ne bomo mogli Jezusu povdarjati svojih slabosti in težav, ker je on hujše prestal. — Verjemite, predragi, da ja ravno to največi groza in strahota pri sodbi, da bo naš Sodnik Bog in človek skupaj.

Na sodnji dan bodo, kakor ste slišali, strašna znamenja, ki bodo povzročila človeku strah in trepet. Nekaj sem vam jih že naštel: namreč prihod Antikristov, znamenja na solncu, na luni, na zvezdah, na zemlji, na morju. Pa bodo še druge strašne reči: glas trobente, ki bo klical k sodbi, vstajenje pravičnih in hudobnih, vpitje in rjojenje pogubljenih, ločitev na desno in levo, razni tožniki in priče: ali najhujši strah bo vendar le pred Svetnikom, ki bo Bog in človek skupaj.

Neki duhovnik Jezusove družbe je pridigoval o poslednji sodbi in o ostrem sodniku Jezusu Kristusu. Kazal je na podobo poslednje sodbe, ki je bila naslikana na steni, kazal na sodnika Jezusa Kristusa in rekel: Glejte tam sedeti božjega Sodnika: bil je nekdanj na zemlji sama ljubezen in usmiljenje; zdaj pa je Bog poln jeze in maščevanja; strele švigajo iz njegovih oči in na dve strani nabrušeni meč moli iz njegovih ust. Množice nebeških duhov obdajajo njegov sodnji stol in komaj čakajo, da izvrše kazen nad obsojenimi in jih pahnejo v peklenko brezдно. Glejte tam obsojene grešnike, ki so na zemlji živeli v toliki časti in slavi, v tolikem razkošju in v grešnem veselju, zdaj pa vsi osramočeni, pred celim svetom razglašeni, kako v obupnosti z nogami zemljo teptajo in z zobmi grizejo verige, s katerimi so uklenjeni! — Ko je jezuit tako govoril in z bobnečim glasom popisoval te grozote, je smrtna tišina nastopila po cerkvi. Strah je spreletoval poslušalce, žalost se je polastila omečenih src in cela cerkev

je jela plakati. — Pater je počakal, da so se ljudje zjokali, potem pa je stegnil roko in ukazal, da naj nehajo jokati, in je tako nadaljeval: Strašno bo tedaj na sodnji dan — ali jaz vem še za nekaj strašnejšega, kar je res vredno krvavih solz. In zdaj ko so ljudje čakali, kaj bi bilo to, duhovnik zavpije s pretresljivim glasom: Najstrašnejše pri tem je to, da vi vsi, ki ste zdaj jokali, čez eno četrto ure o vsem tem ne boste nič vedeli! Vaše ginjenje se bo razkadilo, vaša gorečnost bo omrznila, vaši sklepi se bodo na kup podrli. Iz nova bote padli v pregrehe, v večje, kot poprej, iz nova bote hodili po starih, grešnih potih, iz nova bote greh na greh nakladali, brez pokore živeli, brez milosti in v grehah umrli in se tako večno pogubili! Pa recite sami, ali ni to najhujša nesreča: Slišati in dobro spoznati večne resnice, po njih omečen biti in greh obžalovati; potem pa zopet vrniti se v prejšnjo grešno življenje! Vaše obnašanje je čisto podobno tem marmornatim oltarjem v cerkvi. Kadar jug nastopi ali pa da vi dobro zasopite, se marmor poti, nekako solze pretaka: ali pri vsem tem ostane marmor vendarle kamen, trd kakor poprej!

Ali mar ta duhovnik ni imel prav? Ali se ne godi tudi pri nas tako? Kolikokrat ste tu v cerkvi ginjeni, kolikokrat sklenete poboljšati se: ali komaj ste iz cerkve, že vse zopet pozabite: večjidel vsi zopet po stari grešni poti hodite in v starih grehih naprej živite: nečistniki v svojem grešnem znanju, preklinjevalci v svojih kletvinah, krivičniki v svojih krivicah, pijanci v svojih navadah. Kljub takim strahotam, ki nas gotovo čakajo na sodnji dan, krivičniki ne bodo povrnili ptujega blaga, nečistniki ne bodo pustili grešne priložnosti, pijanci ne slabe tovaršije, igravci ne svojih kvart, mlačni kristjani ne prepovedanih časnikov in ravno to je najbolj obžalovati; ravno to je, kar bo strašno sodbo naredilo še veliko strašnejšo. Amen.

J. Ažman (po Humoltu).

Tretja adventna nedelja.

1. Hudi nasledki nevednosti v verskih resnicah.

Mir božji, kateri ves um preseže, varuj
vaša srca in vašo pamet. Fil 4, 7.

Sv. Janez Krstnik je ob reki Jordanu pripravljaval Kristusov pot ali učil je ljudi, da bi tem preje verovali v Zveličarja, ki nastopi za njim. Kakor nam pripoveduje današnji evangelij, je izvrševal sveti Janez tako lepo svoje opravilo, da so mnogi Judje začeli celo misliti, da je on sam Mesija. Zato so poslali nekaj svojih duhovnov in levitov vprašat ga, kdo da je. Toda Janez

jim je odkritosrčno povedal; da on ni niti Mesija, niti Elija, niti kateri izmed prerokov; on je le glas vpijočega v puščavi, ki kliče: *Pripravite pot Gospodovo!*

Ko bi Judje sami poslušali nauke sv. Janeza, gotovo bi se sami prepričali, kdo je on, da ni Mesija. Toda, ker ga niso hoteli poslušati, zato so bili v taki veliki nevednosti.

Kristijani, kaj takega se še dandanašnji velikokrat zgodi, da marsikdo dvomi o kaki verski stvari ali resnici, katero bi že davno moral znati, ali pa da mu je ta ali oni nauk sv. vere popolnoma neznan. Odkod to prihaja? Oū tod, ker ljudje premalo ali nič ne poslušajo božje besede. Dobro vam je znano, da je vsak dolžan poslušati božjo besedo, ker ga zapoved k temu veže in ker ga noben izgovor od tega ne more opravičiti; danes vam hočem to resnico tudi z druge strani dokazati, namreč povedal vam bom, kako škodljiva je nevednost v verskih resnicah 1. za vsakega posebej, 2. za vse skupaj.

I. Sedaj je na svetu veliko slabih in hudobnih ljudi. Odkod to? Saj so bili venčar v krščanskem nauku dobro poučeni. Da, res je, da se je vsak človek v mladih letih moral učiti še posebno krščanskega nauka. Toda morda že takrat ni imel nobene veselja do tega nauka, in se ga zaradi tega tudi nikoli ni dobro naučil. Še tisto, kar je morda znal, je kmalu pozabil. Odrastel je sicer po telesu, a boljši ni postal na duši. Čim večji, tem hujši je, čim starejši, tem neumnejši. Je-li kaj upanja, da se tak človek kedaj poboljša? Skoro bi rekel, da ne! Zakaj? Ako že v mladosti ni imel veselja do božje besede, ga bo imel v poznejših letih še manj; ako se v prvih letih, ko je prisiljen k temu, ne uči, učil se bo toliko manj še v poznejših letih, ko ga nobeden ne bo silil. In tako zraste, tako se postara, tako umrje.

Vprašam vas, kateri ljudje so boljši v življenju, ali oni, ki radi poslušajo božjo besedo, ali oni, ki je ne poslušajo? Vsakdo mora odgovoriti, da so prvi boljši. Ako človek večkrat sliši božjo besedo, se mu vedno duša pomlaja, ker vedno izve kak nauk, ki je njemu morda zelo potreben, da ga obvaruje pred hudim. Ako pa človek božjo besedo zanemari, ne zve nikdar kakega dobrega nauka, ki bi bil zanj tako potreben, kakor je ribi voda. Vprašam, kje naj bi tak človek slišal kako dobro besedo, kak krščanski nauk? Morda v slabih tovarišijah, morda v krčmah, morda kje drugje? Nikjer in nikjer ne zve ničesar, kar bi po-

živilo njegovo ubogo, zgubljeno dušo, povsod sliši le to, kar mu dušo pokončuje in zastruplja. Zató se taki ljudje kmalu popolnoma zgubé. Saj pa tudi ni čuda! Kristijan, vprašam te: ako ti osat vsadiš v svoj vrt, ali meniš, da ti bo lilija zrasla, ali ako koprive vseješ, smeš-li upati, da ti rožmarin priraste? Gotovo ne. Tako tudi ni mogoče, da bi tak človek, ki že od mladih let nikoli ni rad poslušal božje besede, postal kdaj pošten kristijan.

Mnogi kristijani se izgovarjajo, češ, da jim je že vse znano, kar jim je o veri treba vedeti, torej jim besede božje ni treba poslušati. Res je, ako človek rad bere verske knjige, v katerih so krščanski nauki v tej ali oni obliki, potem ima človek že v taki knjigi domačega pridigarja vsaj za silo. Toda takih ljudi je malo. Navadno je namreč, da oni ljudje, ki pravijo, da so dovolj poučeni v verskih resnicah, niti najpotrebnejših stvari ne znajo, in so v nevednosti tako daleč zašli, da jih celo v ničemur ni več mogoče poučiti. V to vrsto ljudi spadajo tudi oni, ki božjo besedo sicer včasih poslušajo, toda ne znajo jo v življenju porabiti, ker vse obračajo le na druge, na-se pa nič.

Živela je neka ženska, ki je sicer rada poslušala božjo besedo, a ne vselej. Vedno je znala kaj popravljati, češ, to ni bilo prav in to ne, tako bi moralo biti itd. Sploh je hotela povsod daleč na okoli celo v sosednih farah prvo besedo imeti. Ker pa ni šlo vse po njeni volji, zato se je preselila v neko bližnje mesto, ker je upala, da bo ondi zanjo bolje. A tudi tu ni šlo vse, kakor je sama hotela. Kmalu potem je umrla brez svetih zakramentov. Najbrže je bila to kazen božja, ker se od nikogar ni dala poučiti.

Kristijani, vsak človek potrebuje pouka v različnih stvaréh, katere potrebuje za časno življenje, najbolj pa potrebuje nauka v tistih rečéh, ki niso za ta svet, temveč za večnost. Ako je nesrečen oni, ki se na tem svetu nič ne nauči, je še neprimerno bolj nesrečen oni, ki se v onih resnicah ne dá poučiti, ki se tičejo njegove večne sreče ali nesreče.

Vzemimo si n. pr. sv. zakramente, ki so pravi studenci božjih milosti. Vsak človek jih mora prejemati vredno, ako se hoče zveličati. Toda kako te zakramente nekateri čudno prejemajo. Vse jim je le neka zunanja slovesnost, v srcu pa ni nobene priprave, ali vsaj zadostne ne, n. pr. zakrament sv. zakona, kako nekateri površno prejemajo, brez priprave, še ne mislijo ne, da je to zakrament. Od kod to? Od tod, ker niso v verskih resnicah

dovolj poučeni. In kaj je nasledek tega? Nesrečni zakoni, katerih je čedalje več!

Vzemimo si zakrament sv. pokore! Kdor hoče ta zakrament veljavno in vredno prejeti, mora se nanj skrbno pripraviti. Pripraviti pa se more le tisti, ki je o verskih resnicah, zlasti o sveti pokori dobro poučen. Le tak ve dobro, kaj je spoved, kako važno opravilo je to, in kako jo mora opraviti. Izprašati si mora do čistega vest, obžalovati iz srca svoje grehe, skleniti poboljšanje in se tako natanko spovedati. Kdor pa ne pozna zadosti tega zakramenta, ta misli, da je že dovolj, ako grehe kar ven strese, kakor lešnike iz jerbasa.

Ravno tako so mnogi premalo poučeni o drugih sv. zakramentih, n. pr. o sv. Rešnjem Telesu, o poslednjem olju, o sveti maši. Zaradi tega imajo tako čudne misli o vsem tem, kakor bi jim zakramenti škodovali, n. pr. da sveto poslednje olje prinese smrt. Pri sveti maši mora biti človek z zbranim duhom, ne pa raztresen, da sam ne ve, kje je, in zakaj je v cerkev prišel. Glejte koliko slabosti, grehov in napak izvira od tod, ker ljudje premalo znajo krščanski nauk!

Kdor je v veri premalo poučen, ta jako lahko zaide v prazne vere, da veruje rajši vsakršnim marnjam in pravljicam, kakor pa božji besedi.

II. Zadosti sem povedal, koliko hudega izvira iz nevednosti v verskih rečeh za vsakega človeka posebej. A mnogo več škoduje ta nevednost vsem skupaj.

Da to dokažemo, moramo si poklicati v spomin najstarejšo krščansko zgodovino. Odkod in zakaj je bilo toliko kristijanov pomorjenih v prvih časih? Ker se malikovalci niso dali poučiti v krščanski veri, ker so zato taka hudodelstva očitali kristijanom, katera so ti najbolj sovražili. Tisti pa izmed malikovalcev, ki so se o tej krščanski veri prostovoljno dali poučiti, so sprejeli vsi polagoma sv. vero in za njo tudi mnogi življenje dali.

Dandanašnji se v nekem oziru ravno to ponavlja med kristijani. Mnogi mlačni kristijani se norčujejo iz sv. reči, n. pr. iz sv. obredov, iz bratovščin itd. Samo eno stvar omenim za zgled, namreč tretji red sv. Franciška. Koliko se je že čez ta sveti red zabavljalo med kristijani, koliko se zabavlja še sedaj, koliko primkov dajejo tistim, ki so v ta red zapisani! In kdo so tisti, ki tako govoré? To so oni kristijani, ki v veri niso poučeni, ki niti ne vedó, kaj je tretji red. Govoré in sodijo o taki stvari,

katero komaj po imenu poznajo, da bi pa kaj več o tem zvedeli, to jim ni mar. Naj bo tisti še tako imeniten, ki zabavlja čez svete reči, katere pa so mu neznane, zdi se mi, da je podoben kakemu kmetu, ki hoče s svojo domačo modrostjo narediti pratiko za celo leto. Kakor se mora kmet preje naučiti, če hoče res pratiko narediti, tako mora tudi gospod o verskih rečeh se poučiti, predno hoče o njih sploh kako besedico govoriti.

Kadar je bilo ljudstvo najmanj poučeno v verskih resnicah, takrat je navadno nastalo največ krivih ver, n. pr. za časa Lutra, Kalvina itd. Čim manj poznajo pravo vero, tem ložje zaidejo v krivo, tem preje padejo v grehe in v trdovratnost.

Tako sem vam ob kratkem pokazal, koliko hudega izvira odtod, ker so ljudje premalo v veri poučeni, ker premalo poslušajo božjo besedo. Kristijan, je-li mogče obvarovati se greha brez dobrega nauka? Gotovo ne! Kdor sliši vedno le slabe nauke, nespodobne besede, a božje besede ne sliši nikoli ali pa komaj vsake kvatre enkrat, tak se mora zgubiti, čeprav bi se ne hotel. Kdor pa božjo besedo poslušaja, zve vedno kaj novega, kak nov nauk za-se in tako ve, kako mu je treba živeti.

Ustvarjeni smo zato, da bi se zveličali. Zveličali se bomo, če bomo krščansko živeli; krščansko bomo živeli, če se bomo naučili krščansko živeti; pravega življenja pa se bomo naučili edino le s poslušanjem krščanskega nauka. Zato pravi Jezus: *Blagor jim, ki besedo božjo poslušajo in jo ohranijo* t. j. po njej živé! Amen.

† J. Benkovič.

2. Poslednja sodba.

IV. Naš prihodnji sodnik — Jezus naš Odrešenik.

Glas upijočega v puščavi; pripravite pot Gospodu. Jan. 1, 23.

Sv. Janez Krstnik je ljudi pripravljajal na prvi prihod Kristusov. — On je bil tisti upijoči v puščavi, ki je oznanoval pokoro in klical k poboljšanju. Ali kaj je opravil? Nekateri ga še poslušati niso hoteli, kakor n. pr. veliki duhovni v Jeruzalemu, ki so poslali le svoje učence do njega. Drugi so ga pač prišli poslušat, pa ne iz prvega namena, ampak da bi ga zatožili ali mu pa zabranili pridigovanje. Le nekateri so prišli iz pravega namena: cestninarji, vojaki, nečistnice. Ti so skesani prašali: Kaj nam je storiti, da

bomo vredni prihoda Mesijevega? In on jim je rekel: *Delajte pokoro!*

Enako, preljubi, se godi tudi nam duhovnikom, ki ljudi pripravljamo na drugi prihod Kristusov, na prihod k sodbi. Nekaterih še blizu ni, kakor da bi zanje ne bilo sodbe; drugi sicer pridejo, pa morda le zato, da bi pridigarja kje v besedi ujeli in raznašali po časnikih; le nekateri pridejo iz pravega namena: da bi se spreobrnili, da bi doline napolnili, gore znižali, krivo poravnali, ostro pogladili, da bi se vredno pripravili na Božič — in s tem na poslednjo sodbo!

Le k tem zadnjim tudi jaz govorim in nadaljujem danes svoje govore o poslednji sodbi. Slišali ste do sedaj, kakšen bo prihod Antikristov, kakšna bodo znamenja na nebu, na zemlji in na morju; slišali ste, da bo naš sodnik Jezus — pravi Bog, da bo naš sodnik — tudi pravi človek; poslušajte danes, da bo pa naš prihodnji sodnik Jezus Kristus tudi naš Odrešenik. Premislimo torej:

1. Kaj ima to v sebi, da bo Jezus naš sodnik, ki je tudi naš Odrešenik, in
2. Kaj se iz tega učimo?

Velika je res in obžalovanja vredna naša slepota. Dobro vemo, da nas čaka ostra sodba, pa tako živimo, kakor bi se ne bilo treba bati sodbe; ali kakor da bi bila poslednja sodba kaka igrača, kaka prijetna glediška igra. Pomislimo vendar, da bo poslednja sodba

a) natančna, ker nas bo sodil Jezus, vsevedni Bog, kateremu ne bomo mogli nič prikriti, nič zatajiti, nič zmanjšati, nič olepšati!

Sodba bo b) strogo pravična, vsaj nas bo sodil Jezus pravi Bog, ki bo slehernemu povrnil po njegovih delih. Prav nič se ni treba bati, da bi bila pri poslednji sodbi kaka zmota, da bi bil kdo premehko ali preostro sojen, ampak vsakdo bo sojen natančno po zasluženju.

Sodba bo pa c) tudi brez usmiljenja, kajti sodil nas bo Jezus, ki je tudi pravi človek, ki je skušal slabosti človeškega telesa in ki dobro ve, kaj človek more prestati. Res, da on grešiti ni mogel, ker je bila njegova človeška narava sklenjena z božjo naravo; ali zato nam je pa on zaslužil in pridobil milost in pomoč, s katero bi bili lahko premagali vsako skušnjavo, če

bi bili le hoteli. Ne pozabimo torej, da bo naš prihodnji sodnik Jezus Kristus, ki je obenem naš Odrešenik! — Pri tem imenu in naslovu mora vtihniti vsaka pritožba, mora odnehati vsak ugovor, se mora ukloniti vsak pomislek!

Kristjan! Ali se bodeš pač mogel izgovarjati na sodnji dan, da nisi mogel izpolnjevati božjih zapovedi, da nisi mogel pustiti grešnega znanja, da nisi mogel pustiti krčme, kvarte, prepovedanega branja, da nisi mogel povrniti tujega blaga, popraviti storjene škode, odpustiti svojemu sovražniku! Ali se bodeš pač mogel izgovarjati, da si bil preslab, da se nisi mogel ustavljati skušnjavi, da nisi mogel premagati hudega poželenja, da se nisi mogel postiti, v cerkev hoditi, sv. zakramentov prejemati! Glej, vsi ti in enaki izgovori bodo vtihnili, ko ti bo Jezus pokazal svoje rane in sv. križ, s katerim nas je odrešil.

Kristus, Odrešenik ti bo odgovoril na sodnji dan: Ker sem vedel, da si slab, k hudemu nagnjen, da si povsod obdan od skušnjav in dušnih sovražnikov, zato sem prišel ti pomagat v vseh dušnih revah in te odrešit greha in večnega pogubljenja. Da bi te zveličal, sem nebesa zapustil in prišel na to revno zemljo. Zavoljo tebe in tvojega zveličanja sem bil rojen v zapuščenem hlevu, zavoljo tebe in tvojega zveličanja sem delal in se trudil 33 let, iz ljubezni do tebe sem se dal po nedolžnem obsoditi v najsrამotnejšo smrt, iz ljubezni do tebe sem se dal bičati, s trnjem kronati; iz ljubezni do tebe sem pustil, da so mi v obraz pljuvali, da so me s trstom tolkli, po kamenju vlačili, s pestmi bili, na križ pribili, z žolčem in jesihom napajali, s sulico prebodli in umorili. Glej tu moje rane in sv. križ in povej, ali nisem dovolj storil za te, ali sem mogel še več storiti, kakor sem storil, ko sem iz ljubezni do tebe pretil zadnjo kapljo rešnje krvi in umrl za te v velikih mukah?

Kristjan, grešnik! Kaj bodeš storil pri tem pogledu, kaj bodeš odgovoril na te besede? Pri tem pogledu in pri teh besedah bodo grešniki pač umolknili in trepetali, ker jim bo vest očitala, da so sami krivi svojega obsojenja, svojega pogubljenja! Videli bodo in spoznali bodo, da bi se bili lahko izveličali, če bi se bili hoteli; spoznali bodo, da je Jezus vse storil, da bi jih rešil in da več ni mogel storiti; da jim je zadostne milosti zaslužil, da se pa teh milosti niso hoteli posluževati. In to bo najstrašnejša okolščina pri sodbi, ko bodo pogubljeni v očigled Jezusovih ran sv. križa morali spoznati, da so si sami krivi svojega obsojenja in pogubljenja.

Zato bodo plakali vsi rodovi zemlje, ko bodo zagledali znamenje Sinu človekovega. Nepopisen strah se jih bo polastil in svesti si svoje krivde ne bodo mogli besedice spregovoriti in sapa jim bo zastala.

Opomnim vas na tisti pretresljiv prizor v Egiptu, ko se je egiptovski Jožef dal spoznati svojim bratom. Ko jih je namreč dovolj poskusil in spoznal, da so se poboljšali, se ni mogel več zdržati. Ukazal je Egipčanom, da so zapustili dvorano; potem pa je zagnal tak jok, da se je vun slišalo in je rekel: Jaz sem Jožef, vaš brat, katerega ste prodali v Egipet! Pri teh besedah se je polastil tak strah bratov, da si niso upali besede izpregovoriti, in so se bali za svoje življenje! Kaj bo zdaj, so si mislili, zdaj je prišla na dan naša hudobija, zdaj bo prišlo pa maščevanje, zdaj bo prišla zaslužena kazen! In tako so se ustrašili Jožefovi bratje, ko je vendar Jožef milo govoril in se zraven jokal. Kaj pa bo na sodnji dan, ko bo razžaljeni Jezus z opravičenim srdom nastopil in po pravici očital trdovratnost in nespokornost?

Opomnim vas dalje na tisti strašni prizor, ko se je Jezus na poti prikazal Savlu, ki je šel preganjat kristjane v Damask. Ko je Savel padel raz konja in kakor od bliska udarjen ležal na tleh, mu je Jezus zaklical iz neba: *Jaz sem Jezus, katerega ti preganjaš!*

Opomnim vas tudi še na tole zgodbo: Angleški kralj Rihard se je nekoč zgubil na lovu in je prišel po dolgem iskanju v neko ogljarsko koč. Ogljar je kralja, katerega pa ni poznal, z nevoljo sprejel in hudo na lice udaril. Kralj je mirno pretpel to žalitev. Ko pa pride v svojo kraljevo palačo, se napravi v najlepšo kraljevsko obleko, se vsede na kraljevi prestol ter pokliče predse tistega ogljarja. Ko ogljar pride pred kralja in ga kralj srdito upraša: Ali me poznaš? je ogljar padel na tla in je umrl od strahu pri tisti priči!

Predragi! Kaj bo pač na sodnji dan, ko bo Jezus naš Odrešenik stopil pred nas in nam bo pokazal svoje rane in sv. križ? Kaj bo takrat za trdovratnega grešnika, ko bo Jezus stopil predenj in ga vprašal: Ali me poznaš? — Če so se Jožefovi bratje od strahu tresli, da niso mogli besedice izpregovoriti, ko je Jožef zaklical: *Jaz sem Jožef, vaš brat, katerega ste prodali v Egipet*; — če je Savel raz konja padel, ko je zaklical Jezus iz nebes: *Jaz sem Jezus, katerega ti preganjaš!* — če je oni ogljar strahu umrl, ko se mu je kralj dal spoznati — kaj bo za nas na sodnji dan, ko bo Jezus stopil pred nas in nas vprašal:

Ali me poznaš? In ko bo rekel: Jaz sem Jezus, vaš brat, vaš Odrešenik! Jaz sem Jezus, katerega si ti preganjal.

Jaz sem Jezus, katerega si ti zaničeval, katerega si žalil v cerkvi, kjer si se nespodobno vedel in še kolena nisi hotel pripogniti pred mano v najsvetejšem zakramentu!

Jaz sem Jezus, katerega si prodal za majhen časní dobiček, za kratko nesramno, nečisto razveseljevanje!

Jaz sem Jezus, katerega si ti zaničeval in preganjal, ko si nevredno prejemal sv. zakramente, ko si preganjal in zaničeval moje namestnike, škofo in duhovnike!

Jaz sem Jezus, tvoj Odrešenik, ki sem vse storil zate, da bi te zveličal, pa me nisi hotel poslušati in ubogati, ko sem te klical in svaril po svojih namestnikih, po starših, duhovnikih in spovednikih!

Prišla bo pri sodbi zraven še druga okolščina, ki bo sodbo le še obtežila. — Pomisliti moramo, da je kristjan še bolj zavezan služiti Bogu kot kak drug človek, zavezan zato, ker je to obljubil pri sv. krstu in je potem to obljubo tolikrat ponovil, pri prvem sv. obhajilu in pri drugih prilikah, pri sv. misijonih. Kristjan se je takorekoč s prisego zavezal, služiti Bogu in gorje mu pri sodbi, če te prisega ni držal, če je krstno obljubo prelomil in mesto služiti Bogu, pa služil hudiču! Pomislimo to-le: Zakonski mož, ki svojo ženo presrčno ljubi in se na njeno zvestobo trdo zanaša, pride nekoč nepričakovano domu in najde svojo ženo v prešeštvu z drugim! — Kaj bo pač rekel? Kaj bo naredil? — Zgodilo se je že, da je tako oguljufan in razdražen mož umoril ženo in zapeljivca — pa tudi, če se premaga in kaj tacega ne stori — ali bo mogel še pogledati nezvesto ženo? Ali jo bo mogel še pri sebi imeti? Ali je ne bo zapodil in zavrzel? — Enako predragi, bo Jezus na sodnji dan delal z dušo, ki mu je tolikrat obljubila zvestobo, pa ga je zopet in zopet zapustila in držala z njegovimi sovražniki. Oh, kolikokrat je ljubi Jezus nezvesto dušo zopet nazaj vzel, kolikokrat pri spovedi njeno nezvestobo in njeno prešeštvo odpustil in vendar ga je zopet in zopet zapustila, in držala z njegovimi sovražniki. Kaj pač čaka tako nezvesto dušo? Kaj družega kot obsodba in pogubljenje!

Neki mladenič plemenitega rodu in iz bogate hiše je sklenil iti v samostan, da bi se ložej izveličal. Njegovi sorodniki so mu branili, njegova mati udova ga je prosila, naj vendar tega ne stori; vsaj se tudi med svetom more zveličati, če svoje dolžnosti spolnuje

Ali vse nič ni zdalo. Mladenič je ostal stanoviten in je šel v samostan, in je tudi res prav zgledno živel in natančno izpolnjeval redovniška pravila. Ali kaj se zgodi? Čez nekaj časa mu umrje mati in zdaj se zbudi skušnjava v mladeniču. Pojdi iz samostana, mu pravi notranji glas; škoda velikega premoženja, ki se bo raztreslo med sorodnike, odloži kuto, in nosil bodeš mehko obleko, pusti borno hrano in vsedi se za bogato obloženo mizo. Tako in enako ga je motila skušnjava in že je mislil zapustiti samostan in iti med svet! Ali Bog se ga usmili zavoljo prejšnjega trdnega sklepa. Imel je hude sanje. Zdelo se mu je, da je pri sodbi. Hudobni duhovi so ga obdajali in tožili, pa tudi njegova mati mu je očtala rekoč: Ali je to tvoj trdni sklep, da hočeš na vsak način zveličati dušo. Ali boš tako držal Bogu storjeno obljubo? Pri tem je občutil tak strah, da ga je oblitl mrzel pot in se je pri tem zbudil. S tem je bila pa tudi skušnjava premagana. Ni šel iz samostana, ampak do smrti je Bogu zvesto služil.

Predragi! Tako ponovimo tudi mi svoje trdne sklepe in jih zanaprej zvesto izpolnjujmo. Nič več ne prelomimo krstne obljube, ampak še danes jo zopet ponovimo in ostanimo zvesti v božji službi ves čas svojega življenja do svojega konca. Amen.

J. Ažman (po Hunoltu).

Četrta advetna nedelja.

1. Dva najboljša pripomočka stanovitne pokore in krščanske popolnosti.

Vse človeštvo bo videlo zveličanje božje. Luk. 3, 6.

Spet nam iz današnjega evangelija doni na uho glas vpijočega v puščavi: *Pripravite pot Gospodovo, ravne storite njegove stese, vsaka dolina naj se napolni, in vsaka gora in vsak grič naj se poniša; in kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota.* Če se to zgodi, pravi predhodnik Gospodov, če ljudje popravijo krivice, se odpovedó napuhu ter se ponižno obrnejo k svojemu Bogu, potem *bo vse človeštvo videlo zveličanje božje.*

Kristjani! Tudi nam je govorjena ta beseda, tudi mi smo poklicani k zveličanju božjemu, tudi na nas se sv. cerkev v adventnem času obrača s temi besedami sv. Janeza Krstnika, ki je, kakor govori današnji evangelij, *osnanovil krst pokore v odpuščanje grehov* ter klical ljudom: *Storite vreden sad pokore.* (Luk. 3, 11)

Kdo pa stori vreden sad pokore? Le tisti stori vreden sad pokore, kdor dela stanovitno pokoro. Kaj pa pomaga kristjano k stanovitni pokori najbolj? To sta zlasti tista dva pripomočka, na katera opozarjamo spet in spet, tista dva, katera delata notranje življenje pravega kristjana, namreč zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa. In o teh dveh najboljših pripomočkih stanovitne pokore in krščanske popolnosti vam hočem sedaj govoriti v imenu božjem.

Ozrimo se na vsakega teh dveh zakramentov posebej, da vidimo, kako deluje in pomaga zakrament sv. pokore in zakrament sv. Rešnjega Telesa naši duši, da se posveti in zveliča.

I. 1. Zakrament sv. pokore zbríše, raztrga dolžno pismo, katero ima spisano božja pravica, in v katerem je natančno zaznamovano, koliko smo zadolženi in kakšno kazen smo si zaslužili z grehom.

Ko pelje Mojzes Izraelce iz egiptske sužnosti ter pridejo že skozi Rdeče morje, se jim postavijo nasproti Amalečani ter se začno z njimi bití. Akoravno pa Izraelci Amalečane premagajo, vendar njihov greh še ni dovolj kaznovan. V čem pa je bila hudobija njihovega greha? V tem, da so se uprli presveti volji božji, ki je Izraelce poklicala iz Egpita, ter so jih oboroženi napadli. Gospod Bog je bil vsled tega tako nejevoljen, da je rekel Mojzesu: *Zapiši to v spomin v bukve, in povej Jozvetu na ušesa, ker sbrisal bom Amalekov spomin izpod neba.* (II. Mojz. 17.)

Dobro si zapomnimo to, ljubi kristjani! Kar se naredi pregrešnega na zemlji, zapiše se v nebesih. Bog ima svoje bilježnike, da jim reče: „Zapiši to!“ Ako preklinjaš, se pridušaš, po nepotrebnem jeziš nad svojim bližnjim, reče Bog: „Zapiši to!“ Ako se zoper sv. čistost pregrešiš prostovoljno v misli, želji, besedi ali celo v dejanju, čuje se spet glas božji: „Zapiši to!“ Če si uporen sv. cerkvi in svojemu dušnemu pastirju, spet se čuje: „Zapiši to!“ Če bližnjemu storiš krivico na dobrem imenu ali na blagu, če si s krivičnim denarjem in zvijačo množiš premoženje, čuje se spet: „Zapiši to!“ In tako zapisujejo angeli božji tudi vse druge grehe. Pa zakaj jih zapisujejo? Zato, da jih Bog potem kaznuje časno ali večno. In kaj stori resnična pokora ž njimi? Zbríše jih, pokonča jih. In sicer kar zadeva zadolženje, se grehi zbríšejo s pokoro popolnoma, ker nas pokora spravi, sprijazni spet z Bogom

tako, da postane spokornik spet otrok božji in dedič nebeškega kraljestva. Kar pa zadeva kazni, zbrišejo se deloma t. j. večne kazni vse, časnih pa še nekoliko ostane, ki jih je treba na tem ali na onem svetu v vicah trpeti. A tudi te si moremo zbrisati z odpustki.

Vprašam: Ali ni to nekaj nad vse veselega, nekaj neizrečeno tolažljivega za grešnika, za spokornika? Sv. Bernard pravi: „Kar ti zapiše prestopke, to ti zbríše spoved.“

2. Zakrament sv. pokore pa poleg tega, da zbríše in odpusti grehe, tudi očisti spokorno dušo ter jo stori v božjih očeh lepo in ljubeznivo, ker jo obda s posvečujočo milostjo, ali pa jo pomnoži, če bi bila duša že poprej v posvečujoči milosti božji. Sv. Avguštin pravi: „Grd si bil, pa spovej se, da boš lep.“

Zgled take srčne spremembe imamo na sv. Pelagiji. Sv. škof Non iz Edese je videl nekikrat v sanjah poleg altarja golobico črno kot vran. Nejevoljen zagradi ptico ter jo s križem zaznamovano vrže v posodo vode, iz katere precej na to vzleti bela kot sneg ter zgine v zraku. To pové sv. Non svojemu dijakonu, gre v cerkev ter govori pretresljiv govor o ničemurnosti vsega posvetnega. Med poslušavci pa je bila znana mestna grešnica Pelagija. Beseda sv. moža jo tako presune, da se mu potem vrže pred noge, opravi vesoljno spoved ter tako vresniči pomenljive sanje sv. škofa. Pelagija odide v puščavo, kjer se pokori tako ostro in tako stanovitno, da se more vsporediti z Marijo Magdaleno in Marijo Egiptsko in drugimi takimi spokornicami.

Temu dodam, kar se bere v življenju sv. Malahije, škofa. Bila je ženska, ki jo je silno trla nagla jeza. Na vsako količkaj zoperno besedico, na neugodno vreme, na kakšen še tako majhen pogršek v domači hiši, je bila polna togote. Bila je taka, kakor jo ima zaznamovano sv. pismo z besedami: „Boljši je v puščavi prebivati, kakor s prepirljivo in togotno ženo.“ (Preg. 21, 19.) Ta ženska pa je sčasoma vendar-le spoznala svojo strast in sama nase postala nejevoljna. Zato je tudi poiskala spovednika, želeča se temeljito poboljšati. Sla je k sv. Malahiju ter se mu odkritosrčno spovedala, dobro vedoč, da je to najboljši pomoček, resnično se poboljšati. In zares je bila po dobro opravljeni spovedi tako ozdravljena, da je potem tudi največje težave prenašala najpotrpežljivejše ter vse zopernosti prav krotko sprejemala.

Kristjan! Če hočeš tudi ti tako napredovati v čednostih, potrudi se po mašnikovo odvezo! Kolikor bolj spokornim duhom opraviš sv. spoved in kolikor večkrat omiješ v tem zakramentu svojo dušo, toliko več boš zapazil na sebi sadu resnične pokore. Zakrament sv. pokore more narediti iz krokarja goloba, iz volka jagnje, iz prevzetneža ponižnega, iz lakomnika radodarnega, iz

nečistnika čistega, iz hudovoljnega človeka krotkega, iz lenega gorečega kristjana.

Pa porečeš: „Zakaj pa moja pokora na obrodi ravno takih sadov? Saj grem večkrat k spovedi, pa ne zasledim, da bi bil kaj boljši.“ Kristjan moj! Le v sebi išči vzroka temu! Ti se ne pripraviš tako za sv. spoved, kakor bi se moral, in ne opraviš je tako, kakor svetniki, ki so pa ravno vsled tega postali svetniki. Morda je pomankljivo izpraševanje vesti, morda kes ni nadnaraven, ne notranj, ne čez vse velik, ne splošen. Morda trdni sklep ne zasluži tega pridevka; ali je spoved premalo natančna in odkritosrčna; ali slednjič zadostilnih del ne opravljaš zvesto. Morda hodiš k spovedi bolj iz navade, ali zavoljo domačih? Ni čuda, če potem ne spremeniš življenja.

Preidem k drugemu delu in drugemu najboljšemu pripomočku zveličanja.

II. Drugi najboljši pripomoček stanovitne pokore in krščanske popolnosti je večkratni, pobožni prejem sv. obhajila. To sv. sredstvo je prav za prav še boljše, kot sv. pokora, ker 1. nas najtesneje združuje s Kristusom; 2. nam pomnožuje posvečujočo milost, da moremo bolj po čednostih hrepeneti; 3. nam zmanjšuje hudo nagnenje, nas varuje smrtnih grehov ter nas potrjuje v dobrem.

To so le nekatere milosti vrednega sv. obhajila. Pojasnim vam njihovo moč in pomoč za pravo spokornost z besedami sv. pisma in z nekaterimi zgledi.

1. Mislim, da ni treba iskati več dokazila za prvo milost, če navedem besede Jezusa samega: *Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.* (Jan. 6, 57.) S temi besedami je izrečena najožja združitev Kristusova s človekom, kateri ga vredno prejme. Sv. Ciril pravi: „Kristus nam ne podeluje le samo svoje ljubezni, ampak tudi svojo naravo. Kakor če se raztopljenemu vosku drugega prilije, se gotovo oba popolnoma zmešata; ravno tako je tisti, kateri prejme meso in kri Gospodovo, ž njim tako zedinjen, da je Kristus v njem, in on v Kristusu.“ O prečudno zedinjenje, kdo ga more prav umeti!

2. Sv. obhajilo nam tudi pomnožuje posvečujočo milost, da moremo po čednostih bolj hrepeneti.

Ko je prečista Devica Marija spočela od sv. Duha, se je vzdignila tiste dni in je jaderno šla v gore, v mesto na Judovem. (Luk. 1, 37.) Občudujemo Marijo, da gre tako naglo čez hribe k

svoji teti popustivši samoto domačih sten, katero je doslej tolikanj ljubila. Odkod to? Sv. Ambrozij pravi: „Kam pa naj ona sedaj, ko je tako popolnoma Gospod ž njo, hiti, če ne zmiraj višje?“ Sv. cerkev hoče s tem reči, da je Marija, ko je spočela Jezusa od sv. Duha, ter bila tako polna milosti, vedno še n a p r e d o v a l a v č e d n o s t i h.

Tudi ti, kristjan, ko sprejmeš taistega božjega Sina v svoje srce v podobi posvečenega kruha, moraš in moreš hiteti višje, truditi se še bolj za čednosti, rasti moraš in moreš v krščanski popolnosti, v ljubezni božji, v ljubezni do bližnjega, višje se vzpenjati v živi veri, utrjevati se v upanju ter živeti vedno bolj v nebeških željah.

3. Sv. obhajilo nam tudi zmanjšuje hudo nagnenje, nas varuje smrtnih grehov ter nas potrjuje v dobrem.

Poglejmo za primer zgodbo vedeževalca Balaama. Moabski kralj Balak ga pozove, naj pride ter prekolne Izraelce, ki so se ondi všotorili. Obljubi mu tudi večje plačilo. Balak pelje Balaama na tri višave, od koder se je videlo šotorišče izraelsko. Toda, ne da bi preklinjal ljudstvo, še blagoslavlja ga. Kralj nejevoljen vsled tega ga kara, a Balaam odvrne: „Ali bom mogel kaj družega govoriti, kakor kar mi je dal Bog v usta?“ (IV. Mojz. 22, 38.) S tem je hotel reči, kakor piše neki cerkveni pisavec: „Zato sem prišel, da bi ustregel tvoji volji, toda močnejši je Bog, kakor moja volja.“

Ljubi v Gospodu! Če je Bog toliko vplival na Balaama, da ni mogel pregrešno govoriti proti izraelskemu ljudstvu, koliko bolj bo taisti Bog, ko ga prejmemo v sv. obhajilu v svoje srce, zmanjševal naše hudo nagnenje, zabranjeval smrtno grehe ter nas le k dobremu nagibal pa tudi v dobrem utrjeval!

Zakaj jemljemo va-se telesni živež? Zato, da nam telesne moči poživi ter nas ukrepi za novo delo, da moremo stanovske dolžnosti zvesto spolnovati. Tako in še bolj vzdržuje sv. obhajilo nadnaravne moči naše duše ter jo spodbuja k vstrajnosti v dobrem in pomaga h krščanski popolnosti. Saj je Jezus sam tako obljubil rekoč: *Pridite k meni vsi, kateri se trudite, in ste obteženi in jaz vas bom poživil!* (Mat. 11, 28.)

Morda pa si misli ta ali oni: Zakaj pa jaz po svojih obhajilih ne čutim nič te spremembe in teh novih moči v sebi? Zakaj ne morem zaznati nikakega sadu sv. obhajil na svoji duši, v svojem življenju? Poslušaj, kristjan! Akoravno je

sv. obhajilo vir in začetek vse svetosti, vendar ne deluje drugače, kakor po meri naše priprave in po tem, kako smo razpoloženi za najsvetejši zakrament. Saj tudi les kaže drugače lastnosti in porabiti se dá drugače, če je suh, drugače, če je svež.

Poglejmo spet v sv. pismo stare zaveze! Ob času hude lakote pride prerok Elija v mesto Sarepto ter poprosi ubožno vdovo, ki je nabirala drv, naj mu dá grizljive kruha. Žena pa odgovori, da nima kruha, ampak samo peščico moke in malo olja. „Glej“, pravi, „nabiram par drv, da grem, in napravim sebi in svojemu sinu, da jeva ter umrjeva.“ (III. Kr. 17, 12.) Po besedah je to lahko umevno, ali sv. Avguštin je našel v tem še drug, skrivnosten pomen. Ta cerkveni učenik pravi, da „par drv“ pomeni križ Kristusov, ki je bil zbit z dveh lesov, enega navpičnega, drugega vodoravnega. Peščica moke in kruh iz nje spečen pa pomeni sv. Rešnjje Telo. Pa zakaj ta vdova omeni tudi smrti? Ali ni križ Kristusov pokončal naših grehov, ali ni Kristus smrti premagal? Ali ni sv. Rešnjje Telo *kruh življenja*, ki dušo poživlja z nadnaravno milostjo? Dà, vse to je res. Zakaj pa pravi vdova: „Da jeva ter umrjeva?“ Sv. Avguštin razlaga, da treba tu misliti na duhovno smrt. „Kdor koli hoče“, pravi sv. cerkveni učenik, „telo Kristusovo vredno zavživati, treba, da umrje prejšnjemu življenju ter živi novemu.“

Ali sedaj spoznaš, ljubi kristjan, zakaj tvoje spovedi in sv. obhajila tebi tako malo ali nič sadu ne prinesó, ali razvidiš, zakaj ne storiš vrednega sadu pokore? Zato, ker vkljub večkratnemu prejemu sv. zakramentov nočeš odmrjeti prejšnjemu življenju ter ga za vselej zapustiti. Odmreti moraš slabi tovarišiji, odmrjeti moraš grešnim priložnostim, odmrjeti moraš hudim strastem, s kratka proti vsemu, kar svet ljubi in čišla, bi se moral držati kakor mrlič, in samo za to živeti in le to delati, kar je božje, in kar je Bogu všeč. Zakaj, ne vsako sv. obhajilo, ampak le zares pobožno prejetó sv. obhajilo je po dobro opravljene svete spovedi najboljši pripomoček stanovitne pokore, najboljše sredstvo krščanske popolnosti in večnega zveličanja. Tako so umeti besede Jezusove: *Kdor moje meso jé in pije mojo kri, ima večno življenje.* (Jan. 6, 55.)

Očak Jakob vračevaje se iz Mezopotamije proti domu, skliče svoje ljudi ter jim ukaže, naj vse malike, ki so jih morda

prinesli seboj iz malikovavskega Sihema, oddajo njemu. Vsi ga ubogajo, izročé mu malike in malikovavski lišp, in Jakob vse to zakoplje pod neko drevo.

Tako, predragi, je tudi potrebno, da malike svojih grehov oddamo duhovniku, spovedniku, kateri naj jih v božji moči pokonča ter zakoplje pod drevo sv. križa, na katerem nam je Jezus Kristus zaslužil odpuščen je grehov ob stanovitni pokori!

Očak Jakob gre potem v mesto Betel ter ondi sezida altar. Betel, poznejši Betlehem, pomeni hišo kruha.

Glejte, kristjani, kadar so v sv. pokori pokončani naši grehi, pojdemo k Bogu, skritemu v posvečenem kruhu, in tam svoje srce kot altar Bogu posvetimo.

Slednjič se Jakobu prikaže Gospod ter mu obljubi, da ga bo blagoslovil tako, da bo njegovih mlajših velik zarod in veliko ljudstev. — Tako bo tudi nam podelil Bog po teh zakramentih milost stanovitne pokore ter pomnožil zasluženje naših čednosti, da moremo doseči veliko popolnost in slednjič videti *sveličanje božje*. Amen.

V. Bernik.

2. Poslednja sodba.

V. Naši tožniki pri sodbi.

Glas vpijočega v puščavi; pripravite pot Gospodu. Luk. 3, 6.

Kakor je sv. Janez Krstnik pripravljaval ljudi na prvi prihod Kristusov, tako pripravljamo duhovniki nove zaveze kristjane na vredno obhajanje božičnih praznikov, na prvi prihod, s tem pa tudi posredno na drugi prihod Gospodov, na sodnji dan.

Predragi! Nikar ne pozabimo, da je Gospod že blizu, kakor moli cerkev ravno te dni: kolikor bližje nam je smrt, toliko bližje nam je tudi sodba. In od te bo odvisna naša večna sreča ali nesreča. Dolžnost naša je torej, da se pripravimo na neizogibno sodbo, pripravimo tako, da bo dobro in srečno izpadla za nas! V tako važni reči, kakor je sodba, ne smemo biti lahkomišljeni, si ne smemo te, če tudi strašne resnice, izbijati iz glave; ampak nasprotno večkrat in resno misliti na njo in na vse, kar jo spremlja, na vse strahote, ki se bodo godile pred sodbo, med sodbo in po sodbi. Iz tega namena sem vam popisoval okoliščine poslednje sodbe in sem pravil: (poslednjo nedeljo po Binkoštih o prihodu Antikri-

stovem); — prvo nedeljo v adventu o strašnih znamenjih na nebu in na zemlji; — drugo nedeljo v adventu o našem sodniku Jezusu Kristusu, ki je pravi Bog; — na praznik brezmadežnega Spočetja Marijinega o našem sodniku Jezusu Kristusu, ki je tudi pravi človek; — tretjo adventno nedeljo o našem sodniku Jezusu Kristusu, ki je naš Odrešenik; — danes zadnjo nedeljo pa bi rad še nekoliko povedal o naših tožnikih pri sodbi.

Sicer je še veliko družega, kar dela poslednjo sodbo tako strašno: to je posebno ločitev na sodnji dan in konečni izrek sodnikov, ki odločuje za celo večnost. — Ker pa ni dovolj časa, pomislimo danes samo še to, kdo nas bo tožil pri sodbi?

Pri sodbi nas bodo tožili:

1. tisti, katerim smo škodovali na časnem premoženju.
2. tisti, katerim smo škodovali na duši, katere smo pohujšali, v greh napeljali.
3. hudič in naš angel varih.
4. apostoli, mučeniki in sploh svetniki.
5. Mati božja Marija.

1. Da se toliko krivice godi na svetu, pride odtod, ker ljudje premalo mislijo na sodbo. Ti, ki si hočeš pomagati s krivico, ali ne vidiš, kako si s tem sam sebi škoduješ? Če bodeš hotel obstati pred sodbo, moraš že na tem svetu poravnati škodo in krivico; ako ne, si zgubljen pred sodbo. Tisti, katerim si škodoval, tisti, katerim si delal krivico, bodo vstali zoper tebe in te bodo obsodili! Rekli bodo: Pravični sodnik! tu je tisti človek, ki nas je ogoljufal, ki nas je pripravil ob hišo in premoženje, ki nam je pritrgoval zaslužen plačilo, ki nam je prizadejal toliko škode in žalosti! — Vstali bodo otroci in tožili svoje stariše rekoč: Tu stoji naš brezvestni oče, ki nas je puščal brez pomoči, ki nam je zapravljal s pijančevanjem in kvartanjem domačo hišo in lepo posestvo! — Krivičnik, povej, kam se bodeš dejal na sodnji dan, ko bodo nastopili zoper tebe taki tožniki, in ugovarjati ne bodeš mogel?

2. Še hujše pa bodo pri sodbi tožili tisti, katerim smo škodovali na duši. Takrat bo vstala pri sodbi zapeljana dekle in bo vpričo vsega sveta tožila svojega zapeljivca. Rekla bo: Ta me je pripravil ob mojo nedolžnost, ker se mi je sladkal in obetal zlate gradove! Zopet drugi bo vstal in spoznal pred vsem svetom: Ta

je tisti, ki me je naučil skrivnih nesramnosti, katerih potem nič več odložiti nisem mogel! Zopet druga se bode oglasila in rekla: Tu je tisti nesramni gospodar, ki ni bil zadovoljen, da sem mu le po dnevu služila, ampak me je tudi po noči rabil v nečiste namene! — Vstali bodo otroci in tožili svoje stariše, ki so jih pohujšali, tožili svoje starejše brate in sestre, hlapce in dekle, ki so jih s svojim grdim govorjenjem in obnašanjem pripravili ob čistost in nedolžnost! Zapeljivec, nečistnik! Kam se bodeš tedaj dejal?

3. Pri sodbi nas bo tožil hudič. Sv. Janez evangelist naravnost pravi v skrivnem razodenju, *da je hudič tožnik naših bratov, katere toži noč in dan pred našim Bogom.* (12, 10.) On, ki zdaj vsak greh izgovarja, ki vedno le božje usmiljenje povdarja, ki pri vsakem grehu in pri vseh hudobijah pomaga: on bo tam najhujši tožnik. Tam bo kazal greh v vsi nagoti in velikosti; tam bo pozabil na božje usmiljenje in bo zahteval le ostro pravico; tam bo našteval vse hudobne misli in želje, nespodobne besede in djanja, vsako pohujšanje in vsako zanemarjenje stanovskih dolžnosti. Posebno pa bo povdarjal nezvestobo v službi božji. Rekel bo in bahal se bo pred Bogom in celim svetom: Pravični sodnik! Glej, ta človek se je že pri sv. krstu odpovedal meni in svetu — potem je to obljubo tolikokrat ponavljal pri sv. obhajilih, pa kljub temu ni držal obljube; ampak je služil meni in svetu, kakor bi bolje ne mogel! Ti, o Bog, si ga ustvaril, si ga odrešil, si mu toliko milosti in dobrot skazal; pa je vendar meni služil, ki mu nisem nič dobrega storil, ki sem mu za kratko minljivo grešno veselje toliko grenkosti vlival v kupo, ki sem ga utrudil na poti pregrehe in mi je moral vsak greh plačevati z nemirno vestjo, z veliko sramoto, s strašnim naporom in zatajevanjem! Pravični sodnik, povej, čegava je njegova duša, ali ni po vsi pravici moja, ker je le vedno meni služila!

Pri sodbi nas bo tožil tudi naš angelj varih. — Kolikokrat sem ga opominjal, bo rekel, pa vse ni nič pomagalo! Kolikokrat sem ga takorekoč proč vlekel od hudobne družčine, pa mi je vendar zopet in zopet nazaj ušel. Kolikokrat sem mu delal nemirno vest, da bi ga zdramil, kolikokrat sem ga priganjal k spovedi, k resnični pokori, pa se mi je le ustavljal in tudi na zadnje ni hotel prejeti sv. zakramentov in je tako umrl nespokorjen. Pravični sodnik! zdaj izreči sodbo, katero je zaslužil, ker se je stanovitno ustavljal milosti božji!

Enako bodo tožili pri sodbi pomočniki angela variha — duhovni pastirji, pridigarji in spovedniki. Tožil bo duhovni pastir svoje župljane, ker ga niso hoteli poslušati, ker poklicani niso hoteli priti, ker pohujšanja niso hoteli odpraviti. Tožil bo pridigar svoje nekdanje poslušalce, katerim je tolikokrat in tako živo popisoval grdobu greha, usmiljenje božje, pa tudi ostro pravico in večno kazen; pa ga niso hoteli poslušati, pa so se še norčevali iz njega in ga podajali po časnikih. — Tožil bo spovednik svoje spovedence, kateri so zakrivali in zmanjševali svoje grehe, kateri so hlinili poboljšanje, pa so vendar v svojih grehih naprej živeli in tudi v svojih zastaranih grehih umrli.

4. Tožili nas bodo pri sodbi sv. apostoli, sv. mučeniki, naši patroni in vsi svetniki. Apostoli nam bodo očitali našo zanikrnost, našo lenobo v verskih rečeh, ko so vendar oni toliko storili za razširjenje sv. vere. — Tožili nas bodo sv. mučeniki, ki so toliko trpeli in prestali za božje kraljestvo, ko mi nismo hoteli nič trpeti, ko nismo hoteli svojih križev nositi, ko si nismo hoteli nobene prijetnosti odreči zavoľjo božjega kraljestva. Tožili nas bodo pri sodbi naši patroni in sv. spoznavalci, katerih nismo hoteli posnemati, katerim nismo hoteli slediti po poti pokore, ponižnosti in zatajevanja. — Tožile nas bodo pri sodbi sv. device, ki so raje vsakršne muke in tudi najbritkejšo smrt trpele, kakor da bi bile zgubile svojo nedolžnost in sveto čistost; tožile bodo sv. device vse nečistnike, prešestnike, pohotneže in mehkužnike, ki so svojim željam vse dovolili in ki so s svojim pohujšljivim življenjem sebi in drugim nakopali časno gorje in večno pogubljenje!

5. Nazadnje nas bo tožila pri sodbi — težko rečem, pa vendar moram reči — nazadnje nas bo tožila tudi Devica Marija, če bomo v smrtnih grehih umrli in če bomo prišteti med pogublence. Rekla bo in očitala bo pred svojim božjim Sinom: Ta grešnik bi se bil lahko zveličal, če bi se bil k meni zatekel, če bi bil mene poslušal, če bi bil mene klical na pomoč, pa ni hotel! Zdaj, moj božji Sin, izreci sodbo nad njim! Zdaj mu prisodi zasluženno pogubljenje, ker ni hotel ponujane milosti, ker je zaničeval mojo roko, katero sem mu tolikokrat ponujala v rešitev!

Menda sem vam že pravil, kakšne sanje je imela neka hudobna ženska in velika nečistnica. Zdelo se ji je, da je bila poklicana k sodbi. Iz začetka ji je bilo vse tema pred očmi, še le čez nekoliko časa zagleda Jezusa, kot srditega sodnika, ki ji zakliče gromovite besede: Poberi se spred mene, ti prekleta, v večni ogenj! Ona pa se brani, kliče, ihti, joka in pravi: v večni ogenj

pa ne grem! In ko se tako brani, zagleda zraven Jezusa Marijo, katere poprej ni videla. K njej torej skoči, se je oklene okoli nog in prosi: „O Marija, nikar me ne pusti v večni ogenj!“ In ko to zavpije, se zbudi, pa se še vsa trese na celem životu! Precej zjutraj gre k spovedi, naredi vesoljno spoved in od takrat res drugače živi, se popolnoma poboljša, pohujšanje popravlja in resnično pokoro dela.

Kaj naj porečem k temu zgledu? Srečna je bila ta ženska, da se ji je le sanjalo, in da je sanje obrnila v svoj prid! Zakaj če bi bila res že pri sodbi — nič ji ne bi bilo pomagalo, tudi Marija bi je ne bila rešila, ampak tudi ona, kakor je tudi tukaj usmiljena, bi jo bila tožila! Kaj bo z nami, predragi, če bodo vstali zoper nas ti mnogi tožniki in če nas bodo po vsej pravici tožili? Kam se revež čem podati? Kje prijatelja tam iskati? Komaj dobrim bo obstati? — Edina rešitev za nas je ta, da zdaj popravljamo, kar smo grešili, da prihitevamo, kar smo zamudili, da tuje blago povračujemo, da pohujšanje popravljamo, da se resnično in stanovitno pokorimo. — Če nas bodo potem pri sodbi tudi tožili, poškodovani, pohujšani, zapeljani, če nas bo sodil tudi hudič; pa bomo lahko in z zaupanjem odgovarjali: Res je, kar me tožite; res je pa tudi, da sem vse to popravil, da sem se spokoril, da sem se resnično z Bogom spravil in da sem tudi v milosti božji umrl! Amen.

J. Ažman (po Hunoltu).

Praznik rojstva Jezusa Kristusa.

Kaj nas ta praznik uči.

In smo videli čast edinorojenega od Očeta, polno milosti in resnice.

Jan. 1, 14.

Besede, katere sem ravno navedel kot naslov današnji pridigi, so vzete iz evangelija sv. Janeza. Najveličastnejši in ob enem najbolj skrivnostni del vseh evangelijev, da, celega sv. pisma je začetek evangelija sv. Janeza, ki se bere danes pri slovesni sveti maši dopoldne; začenja se: *V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda*, itd. Konča pa se: *In Beseda je meso postala in je med nami prebivala (in smo videli njeno čast, kakor čast edinorojenega od Očeta), polna milosti in resnice.*

Evangelist v teh vrstah najpreje razvije čudapolni načrt našega odrešenja. Čuti se v duhu prestavljenega v nebesa, v one čase, ko danica ni še svetila, ko niso bili še postavljeni temelji sveta, ko je bil še Bog sam v sebi neizmerno blažen. Dalje vidi, kako je Sin božji, ki je od vseh vekov v večni slavi vladal z Očetom, v *polnosti časa* postal meso ali človek, kako je med nami prebival, da je zmotenim in zapeljanim prinesel resnico, grešnikom milost in mir. Ta prihod Sina božjega na svet je ona velika skrivnost in čudež božjega usmiljenja, katero danes sveta cerkev obhaja na vesoljni zemlji. To je oni čudež, katerega so v sveti noči najpreje angeli oznanili pastircem. Dočim so kori zveličanih duhov prepevali: *Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!* — je govoril eden izmed angelov: *Glejte! oznanjam vam veliko veselje, katero bo vsemu ljudstvu, ker danes vam je rojen Zveličar, kateri je Kristus, Gospod!* Tudi mi, predragi poslušalci, se smemo šteti med one narode, ki se veselje tega čudeža milosti in ljubezni božje; da pa bo naše veselje popolno, hočemo danes v praznik rojstva Gospodovega pregledati vse dogodke, ki so se zgodili v Betlehemu danesnjem dan, in premišljevati vse nauke, ki iz tega izhajajo.

1. Že pred stoletji je napovedal prerok Mihej rekoč: *In ti, Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor najmanjši med vojvodi Judovimi; zakaj iz tebe bo prišel vojvoda, ko bi vladal moje ljudstvo Israel.* Torej v Betlehemu bi moral Zveličar biti rojen. Kako naj bi se pa to zgodilo? Marija in Jožef sta prebivala v Nazaretu v Galileji in nista nikakor nameravala zapustiti svoje domovine in potovati v daljni Betlehem. Toda v tem ravno vidimo, kako čudovita so pota božje previdnosti. On, ki vodi srca vladarjev, kakor potoke, si je izbral v to rimskega cesarja Avgusta. Zgodilo se je, da je cesar Avgust ukazal, da se mora popisati vse cesarstvo. In vsak je moral iti v svoje mesto, da se je nanznil. Tudi Jožef je šel z Marijo iz Nazareta v Betlehem, ker je bil iz rodu in hiše Davidove. Cesar Avgust, kateremu so bili podjarmljeni tedaj tudi Judje, je hotel vedeti število vseh svojih podložnikov, njih imena, njih premoženje itd. in zato se je moral vsakdo tje podati, kjer so živeli njegovi predniki, najbrže zaradi tega, ker so le tam imeli shranjene rodovne liste. Tako je moral paganski cesar, ne da bi vedel in hotel, pomagati, da se je spol-

nilo prerokovanje prerokovo, da je bil Jezus rojen v Betlehemu in ne v Nazaretu

Jaz pa vas vprašam: Kaj menite, ali se ne zgodi tudi še sedaj časih, da ta ali oni oblastnik na svetu, ne da bi vedel in hotel, pomaga izvrševati sklepe božje previdnosti? Tudi sedaj se še zgodi, da marsikdo, ki hoče in skuša sv. cerkvi le škodovati, s svojim zlobnim namenom cerkvi le služi v večjo čast in poveljčanje. Kar je bilo mogoče v času cesarja Avgusta, mogoče je še danes, da so celo hudobni naklepi brezbožnikov v rokah božjih le neko sredstvo, da doseže Bog svoj dobri namen.

2. Za Jožefa, zlasti pa za Marijo je bilo pač težavno v mrzli zimi nastopiti tako dolgo, neprijetno pot. A vkljub temu se nista prav nič obotavljala; bila sta pokorna cesarskemu povelju. Po mnogih nadlogah, katere sta pretrpela na dolgem potovanju, sta dospela v Betlehem in si poiskala prenočišča; a vse je že bilo prenapolnjeno, ker prišlo je tudi mnogo drugih ljudi, da bi se dali popisati. Marija in Jožef sta bila ubožna, torej si drugzega prenočišča nista mogla naročiti; šla sta torej od hiše do hiše prosit; a vse je bilo zastoj. Lahko si mislimo, kako bridko jima je bilo pri srcu! V mrzli zimi, v temni noči sta morala v popolno tujem kraju iskati prostorčka, kamor bi položila trudne glave. Kako hudo je delo to sv. Jožefu, ki se je bal za Marijo! Koliko hujše pa je bilo to Mariji, ki je bila v takem položaju v taki zadregi. Že tedaj so se uresničile besede sv. Janeza, ki pravi: *V svojo last je prišel, pa njegovi ga niso sprejeli.* Že tedaj Sin božji ni imel prostora, kamor bi položil svojo glavo. To je bilo gotovo žalostno; toda, kristjani, jaz pa vem, da je nekaj za Zveličarja še bolj žalostno. Glejte, tudi pri nas i š č e p r e n o č i š č a. *Glej, jas stojim pri vratih in trkam*, tako govori. Pred katerimi vrati pa stoji Zveličar? On stoji pred vrati našega srca, on želi, da bi ga sprejeli v njegovo last, ker on edini je postavni kralj našega srca. To srce ni last niti sveta niti hudobnega duha, to srce je edino le last našega Zveličarja, ker on ga je odkupil s svojo lastno krvjo. Toda žalibog, pri kolikih ljudeh se je greh polastil srca; potem pa pride Zveličar in hoče mir in srečo in veselje prinesiti v opustošeno srce, — pa kaj stori človek? Marsikdo ostane trd in mrzel in neobčutljiv do svojega najboljšega prijatelja in dobrotnika. Marsikdo ne odpre svojega srca celo potem, ko mili Jezus močneje trka na vrata srca, ko pošlje nesrečo in bolezen, da bi ga spametoval, celo potem ostanejo mnogi trdovratni in zakrknjeni.

— Kako strašno je to! Saj vam je znano, kristjani, da se zaničevana ljubezen izpreobrne v najhujšo jezo, da se zaničevana roka milosti izpremeni naenkrat v maščevalno roko večne pravice. Zato vam pravim, ako Zveličar potrka, zlasti v tako slovesen praznik, kakor je danes, ne zapirajte mu, odprite mu radovoljno in veselo, saj on prihaja *iskat in zveličat, kar je bilo sgubljenega*. On sam pravi: *Ako kdo posluša moj glas in mi odpre vrata, prišel bom k njemu in s njim imel gostijo in on s menoj*.

3. Marija in Jožef sta bila torej v jako mučnem, žalostnem položaju. Toda srčnosti nista zgubila, tudi jezila se nista nad trdosrčnimi Betlehemljani; zaupala sta v Boga, ki svojih ne zapusti in sta skrbela, da bi drugod dobila prenočišče. Zapustila sta mesto in prišla na prosto. Tam sta našla slabo kočo, ki je bila revnim pastirjem za prenočišče in čredam v zavetje. V ta slabotni prostorček stopita in izbereta prenočišče pri nespametni živini. In glejte, tukaj pride na svet Sin božji, Jezus Kristus, katerega mati Marija v plenice povije in v jasli položi. Tako je večna Beseda meso postala in 4000 letna obljuba o prihodu Odrešenika je bila izpolnjena. Ne v slavi svoje božje časti, tudi ne kot mogočni Gospod vojskinih trum se je prikazal med nami, temveč prišel je na svet kot ubogo, slabotno dete, po telesu ravno tako šibek kakor vsak drug otrok. Ničesar ne opazimo na njem, kar bi kazalo njegovo božje dostojanstvo, po čemur bi se razločeval od drugih otrok. Da, v takem bivališču, v taki podrtiji in zapuščenosti niti najzadnje beraško dete ne zagleda sveta.

Nehote se moramo vprašati: Zakaj neki je hotel Sin božji v taki zapuščenosti, v takem uboštvu rojen biti? Hotel nam je takoj pri svojem vstopu na svet pokazati pot, po kateri moramo hoditi, ako hočemo biti njegovi učenci in se zveličati. *Vse, kar je na svetu, govori sv. Janez, je pošeljenja mesa, pošeljenje oči in napuh šiveljenja*. Svet hoče vse imeti, vživati in vladati. Pred svetom je tisti najbolj srečen, ki ima obilno denarja in blaga, ki more uživati vse naslade tega sveta, kateremu se ni treba nikomur pokoriti, ki sme le vsem ukazovati. To popolnoma napačno misel in sodbo sveta je hotel naš Zveličar že precej pri svojem rojstvu ovreči in nam pokazati, da na njegovi zastavi ni zapisano blago, uživanje, čast, temveč uboštvo, zatajevanje in ponižnost. Ljubi v Kristusu, vi se pritožujete tolikokrat čez svoje križe in težave, čez svoje uboštvo! Toda pogledjte vendar, ali je

vaš Zveličar imel kaj boljšega, kakor imate vi? Ali je kdo izmed vas zavil v take cunje kakor on, ali kdo izmed vas leži po noči na slami v zapuščenem hlevu? Ali torej nimate veliko več vzroka veseliti se, da ste s Sinom božjim v enakem položaju, in da vam veljajo besede Jezusove: *Ako s menoj trpíte, bodete tudi s menoj vladali.* Ali ni vredno, da se trudimo, da radi in z veseljem prenašamo vse pomanjkanje zaradi obljube Jezusove: *Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.* Kako resno in presrčno nam je oznanoval Kristus že v jaslicah, kar je pozneje z besedo učil: *Učíte se od mene, ker jas sem krotak in is srca ponišen.* Zaradi nas, v našo korist se je Sin božji ponižal tako globoko, kako neki bi mogli mi ošabni biti? Kako neki bi mogli tožiti, ako nas v vsakdanjem življenju doleti poniževanje? Ako je hotel Stvarnik in Odrešenik sveta biti tako ponižan in zaničevan, zakaj bi hoteli mi biti vedno češčeni in poveljčevani od drugih? Učenec ali sluga ne sme biti čez svojega Gospoda! — Slednjič se naša narava protivi vsemu, kar provzročuje bolečino; mi nočemo vedeti skoro ničesar o trpljenju, o zatajevanju in poniževanju; nič se nam ne zdi prijetnejše nego veselje in uživanje. In vendar moramo trpeti, moramo voljno prenašati svoj križ, zaradi svojega Zveličarja se moramo odpovedati marsikateremu vabljenju sveta. Ako zdravnik, ki hoče bolnika osrčiti, sam pije grenko zdravilo, čeprav ga ne potrebuje, zakaj bi se bolnik protivil, da reši svoje življenje, da pije grenko pijačo in uboga zdravnikov svet? Da bi nam Sin božji dal enak zgled, ni le on učil o uboštvu, temveč je takoj svoje življenje z uboštvom pričel. Ko bi on le namignil, pa bi se k njemu stekale vse prijetnosti, ki morejo posladiti človeško življenje; toda on je rajše začel svoje življenje s pomanjkanjem najpotrebnejših reči, ko ni imel niti postelje, niti strehe, niti varstva pred hudim mrazom. Ali smemo misliti, da je Sin božji zaradi tega prišel na svet, da bi mi smeli vse to brez ovire uživati? Kdor bi utegnil tako soditi, spomni naj se Gospodovih besed: *Kdor ne vzame na-se svojega križa, in ne hodi za menoj, ta ne more biti moj učenec*

4. Kakor se je globoko ponižal Sin Božji, ki je prišel na svet, vendar je bilo njegovo rojstvo bolj poveličano, kakor vsakega drugega vladarja. Temna noč je bila, ko je bil Jezus v hlevu rojen; vse je spalo, nobeden človek ni slutil tega največjega čudeža, katerega je storil Bog v svoji neskončni ljubezni. Le nekateri pastirji so bili na polju, ki so stra-

žili svoje črede. Bili so to priproste in poštene duše, polne nedolžnosti in pobožnosti kakor nekdanj pastirček David, ki je pred tisoč leti ravno tukaj pasel svoje ovčice. Ko so v temni noči tukaj čuli, se jim prikaže angel; nebeška svetloba jih obsine in zelo se prestrašijo. Angel pa jim pravi: *Ne bojte se; glejte, oznanjam vam veliko veselje, katero bo došlo vsemu ljudstvu; zakaj danes vam je rojen Zveličar v mestu Davidovem, ki je Kristus Gospod. In to vam bodi znamenje: Našli bote dete v plenicah povito in v jaslach položeno.* — Glejte, kristjani, katere ljudi je Zveličar takoj pri svojem rojstvu odlikoval! Ta skrivnost ni bila najprej razodeta bogatinom in imenitnim v Judovskih mestih, temveč ponižnim in pobožnim pastirjem, ki pred svetom sicer nimajo nobene veljave, a Bog jih visoko ceni in ljubi. Tako je tudi krščanska vera sicer namenjena vsem ljudem, toda imenitni ljudje nimajo navadno za to nobenega pojma, za božje reči se le malo zmenijo, ker imajo že na tem svetu vse, kar poželi njih srce. Vse drugače pa je z ljudmi, ki so ubožnega, nizkega stanu. Ker jim zemlja rodi le trnje in osat, zato tem rajše upajo, da se jim bo vsaj na onem svetu prijetnejše godilo, zato tem rajše hrepené in skrbé za svoje večno zveličanje; tako uresničujejo besede Zveličarjeve: *Uboгим se evangelij oznanjuje,*

5. Komaj je angel oznanil pobožnim pastirjem Jezusovo rojstvo, se je prikazala cela truma angelov, ki so peli: *Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje!* Da, preljubi, Sin božji nam je prinesel oni mir, katerega svet ne more dati. Preljubo božje dete nam je prineslo mir z Bogom, ker je spravilo ž njim grešni svet; prineslo nam je mir s samim seboj, ko nam je vzelo nepokoj greha iz srca, in slednjič nam je prineslo mir z našim bližnjim, ko nam je dalo zapoved, da se moramo med seboj ljubiti, kakor nas je Kristus ljubil. Ta trojni mir si pridobimo tudi mi in varni bomo, ako bomo le svete volje. V ta namen nam ni treba družega, nego spolnovati moramo to, kar je on učil, in živeti tako, kakor je on živel. Kdo ne bi ubogal presvetega božjega Deteta? Glejte, ako že kakemu nežnemu, nedolžnemu, ljubeznivemu otroku, v čegar očeh se krasno odsvita neskončna ljubezen in usmiljenost božja, ne moremo ničesar odreči, kako bi odrekli Detetu Jezusu? Zato, kristjani, sklenimo danes trdno, da hočemo biti za naprej celo življenje svete volje. Potem smemo upati, da bomo enkrat v srečni večnosti, polni brezkončnega veselja, gledali in uživali veličastvo *edinorojenega od Očeta, polnega milosti in resnice.* Amen. † J. Benkovič.

Praznik sv. Štefana.

Krščansko maščevanje.

Gospod, ne prištevaj jim tega greha!
Dejanje apost. 7, 59.

Danes je praznik sv. Štefana, in skoro gotovo pričakujete, da vam bom govoril o ljubezni ali prizanesljivosti do sovražnikov, in vam za zgled postavil sv. Štefana, da tudi vi vsem sovražnikom odpustite, kakor je on storil. Če je on odpustil, morate tudi vi odpuščati; maščevanje vam pa nikoli ni dovoljeno. Dejali boste: To se prav lepo poslušaj, storiti je pa težko. Ako se človek nad sovražnikom maščuje, to srcu še najboljše stori.

Ako vam pa jaz danes rečem, da je dovoljeno maščevati se nad sovražnikom, kaj ne, da se vam bo čudno zdelo, kaj tacega slišati s prižnice. Ali vendar bo tako. Dovolil vam bom celó, kamenje metati na sovražnike. Kaj ne, zdaj boste pa še bolj radovedni, kako se ima to zgoditi. Poslušajte me!

Zgodba o Davidu in Golijatu vam je znana. Ko se je David v boj podal z Golijatom, je oblekel železen oklep, opasal težek meč, in v roke vzel dolgo sulico. Ali v tej opravi se je čutil kaj neukretnega. Zato je oblekel svojo navadno pastirsko opravo in si zbral v potoku pet gladkih kamenčkov. V tej pač čudni opravi se je podal v boj z velikanom Golijatom. Ta ga je zasramoval rekoč: Mar me imaš za psa, ker greš nadme s palico in kamenjem? David pa se ni zmenil za to očitjanje, ampak je dejal kamen v pračo in ga zagnal velikanu naravnost v čelo, da se je ta kar mrtev zgrudil na tla.

Glejte, predragi! Pet taci h kamenčkov sem tudi jaz nabral in jih bom vam podal, da z njimi omečete sovražnike, kolikor vam drago. Tri si bomo ogledali v prvem delu moje pridige, dva pa v drugem delu.

I. 1. Prvi kamen, ki ga vržete na sovražnike, je pošteno življenje. Sovražnika nič bolj ne jezi, kakor če se pošteno obnašaš. Že poganski modrijan Dijogen pravi: Kaži se poštenega in možatega; s tem se najhuje maščuješ nad sovražniki. Ti se namreč jezé, ko vidijo, da so tvoja polja v dobrem stanu; kolikanj bolj jih bo šele jezilo, če bodo videli, da je tudi tvoj dušni stan dober. — Čujmo, kaj pravi učeni in pobožni kardinal Belarmin o tem: „Ako nas kdo zmerja, da smo skopuhi, dobroživci, ali da imamo

malo vere v sebe, brzo se raztogatimo in vpijemo: Ni res, kar praviš; ti lažeš. Če ne vtihneš, bom ti kmalu pokazal, kdo da sem. Glejte, ali se ni za smejeti? Z žuganjem in s pestjo hočemo dokazati svojo poštenost! In če se res znesemo nad svojim sovražnikom, smo li potem v njegovih očeh kaj boljši? Ali skoz to nehamo biti skopuhi, pijanci ali nemarneži v veri? — Najboljše maščevanje je tole: Ako nas kdo zmerja, da smo skopuhi, pokažimo v djanju, da nismo; bodimo radodarni, in radi storimo kaj dobrega celo svojemu nasprotniku. Ako nam kdo očita, da smo nezmerni v jedi in pijači, bodimo zmerni in pokažimo, da se znamo tudi postiti. Ako nam pravijo, da smo mlačni kristjani, hodimo radi v cerkev k pridigam in k božji službi, potem bo našim nasprotnikom jezik popolnoma zavezan.“

Kako vam dopade ta kamen? Kaj ne, zelo oster je? Ako ga vržete na svojega sovražnika, bo ta kmalu utihnil, kakor bi ga bili umorili. Te imenujejo t a t u, ter pravijo, da kradeš les, krmo, kokoši, ali kar ti v roke pride. Ti se jeziš, razbijaš in tožiš pri sodnji. Pa kaj ti vse to pomaga? Spričati ne moreš svoje nedolžnosti, in s svojim togotenjem se tudi ne moreš umiti pred svetom. Jaz ti dam drug pomoček na roko; tu imaš oster kamen; vrzi ga na sovražnika in povem ti, da bo vtihnil. Bodi pošten, nikar se več ne prikaži v lesu z vozom, nikar ne hodi na ptuj travnik, in tako se boš najhuje maščeval. Če pa res zahajaš v škodo in te ljudje vidijo, če imaš pred svojo hišo drva, o katerih se zagotovo ve, da jih nisi kupil, ne zastonj dobil, potem se nikar ne jezi, če ti očitajo. Pravijo, da si ne čistnik, pijanec, zapravljivec, oderuh; to te v srce zbode, rad bi se grozno maščeval nad svojimi sovražniki. Jaz ti dam svet, vzemi ta kamen, in vrzi ga z močjo na svojega sovražnika, da bo za zmirom vtihnil. Pošteno se obnašaj, kaži s svojim življenjem, da je vse laž, kar ti očitajo, in gotovo bo sovražnik ves osramočen obmolčal.

2. Če je en kamen premalo, vrzimo še enega. Ako nam bližnji krivico dela in nas obrekuje, delajmo se kakor bi se za njegovo blebetanje še ne zmenili. Ako pes za nami laja, je najbolje pri miru pustiti ga, potem pa kmalu jenja. Če ga pa s palico podimo ali s kamenjem odganjamo, postane vedno bolj nadležen. Bodimo ježu podobni. Kadar se psi nanj spravijo, se zviije v krogeljo; psi ga grizejo, pa se le ob njegovih bodalih ranijo. Glejte, tako ravna jež s svojimi sovražniki, tako delajmo tudi mi. Stojmo kakor skala, na katero se brezuspešno s puščami strelja. Sovražnika

najbolj veseli, če se mi zavoljo njegovih krivic jezimo; če pa vidi, da se mi za njegovo besedovanje nič ne zmenimo, da se temu še smejemo, to njega strašno jezi in grize, njegova puščica je od skale odletela in njega samega ranila. Potrpežljivost in krotkost je torej drugi kamen, katerega naj vržemo na svojega sovražnika. Le vprašajmo ga, in povedal nam bo, da ga strašno jezi, če se mi njegovi hudobiji le smejemo in jo zaničujemo. Mali otroci mater včasih bijejo v obraz, vlečejo jo za lase, raztrgajo ji ruto, ali jo namažejo s slino. Ali mati se zavoljo tega ne jezi, ampak potrpi, češ, otrok ne zna družega. Ravno tako se moramo mi obnašati našim sovražnikom nasproti; to je kamen, ki hudo zadene.

3. Za sovražnike druge vrste imamo pripravljen tretji kamen, namreč molčljivost. Človek naj bo miren in naj prepusti maščevanje Bogu, ki se more nad našimi sovražniki hudo maščevati. Sv. Krizostom pravi: „Se hočeš maščevati, molči; s tem si sovražnika hudo ranil. Če mu pa nasprotuješ, vlivaš olje v ogenj.“ Ako so le ena vrata v hiši odprta, tedaj še ni prepaha; če se pa odpró še nasprotna vrata, potem piše veter grozno, in odnese vse, kar je lahkega. Enako je s sovraštvom. Dokler samo eden beseduje, je še za prestati, če pa še nasprotni usta odpre, potem pa nastane tak vihar, kakor bi zatvornice vseh vetrov odprl. Zatorej molčimo.

Zlasti ženski spol naj bi se pogostoma posluževal kamna molčljivosti. Koliko nesreč bi se obvarovalo, koliko zakonov bi bilo bolj srečnih, kakor pa so! — Kaj ne, blisk ima gotovo hudo moč, če pa šine v kako mehko reč, v posteljo ali v perje, zgubi vso moč. Kanonska kroglja vse predere; če pa prileti v mehko stvar, nima nič moči. Tudi ženski spol bi z molčljivostjo in prizanesljivostjo lahko premagal moškega. Pa molčati, kako je to hudo?

Zakonska žena je enkrat tožila duhovniku, da prihaja njen mož pogostokrat vinjen domov in jo zmerja in tepe. Ona seve, da ni tega mirno prenašala, potem je bilo še huje. Duhovnik ji svetuje, naj v drugo vzame vodo v usta, in naj jo toliko časa v ustih drži, da bo mož obmolknil. Žena je to storila, kolikokrat se je mož vinjen vrnil domov, in glej, v malo dneh je jenjal prepir. Žena vsa vesela hiti povedat duhovniku, kako čudovito moč ima voda, in ni mislila, da je le njena molčljivost moža potolažila.

Znano je, da čebela, ko piči, zgubi zelo in mora kmalu umreti. Kdor ne zna molčati, če je razžaljen, ta trpi škodo na duši in

telesu. Zatorej metajmo kamen molččnosti na svoje sovražnike in preverjeni bodimo, da bo zmaga naša.

II. 4. Ljubi kristjani! Imam še dva kamenja pripravljena; ta dva sta pa težja od onih treh. — Če nas kdo razžali, smo razburjeni in pravimo, da mu ne odpustimo, dokler nas ne prosi odpuščanja. Kaj boste pa na to dejali, če zahtevam, da ravno narobe ravnajmo, t. j. mi, ki smo bili razžaljeni, naj prosimo odpuščanja? Marsikdo izmed vas bo z glavo majal. rekoč: Ta pa že ni pametna, kdo se bo dal nasprotniku v zobe? Ali vendar, ljubi moji, je tako prav. Svet sodi po svoje in ne razume, kar je višjega. Svet pozna le maščevanje, odpuščanja pa ne pozna. Modrost sveta pa je v božjih očeh nespamet. Glejte, mi smo Boga razžalili, in ga žalimo vsak dan, spodobi se torej, da mi iščemo prijaznosti božje, da se ponižamo in z Bogom spravimo. Ste že kedaj slišali, da bi cesar ali kralj poslal svoje poslanca v ječo k hudodelniku ponuditi mu svojo prijaznost? Ali da bi poslal lastnega sina, ki bi prijaznost storil med kraljem in hudodelcem, češ, vse je pozabljeno. Tega še niste nikoli slišali, ker s takim ravnanjem bi se vladar preveč ponižal. Kaj njemu mar, ali mu je hudodelnik prijazen, ali se pa nad njim huduje. Hudodelec se mora ponižati in za milost prositi. In glejte! Kralj nebes in zemlje, Bog sam se poniža, in nam ponuja svojo prijaznost. Kaj je njemu do nas? On nas ne potrebuje, on se lahko nad nami maščuje in nas pahne v pogubljenje. Ali, ljubi moji, Bog ne ravna, kakor nespametni svet. Tako namreč govori po preroku Ozeju: *Jaz ne bom storil po moji obilni jezi, jaz se ne bom obrnil, da bi Efraim satrl; sakaj Bog sem, ne človek.* Bog nas tedaj noče zatreti; maščuje se šele takrat, ko se je njegova potrpežljivost vsled obilnosti naših grehov utrudila. On nas neprestano išče; On — razžaljeni Bog — išče naše prijaznosti, kakor da bi nas bil On razžalil. On nam pošilja svojo milost, ko še nismo zanjo prosili. On trka na vrata našega srca, On nas išče, četudi pred njim bežimo. V ta namen je poslal preroke, poslal je lastnega Sina in apostole, vsak dan pošilja svoje namestnike, ki nam v njegovem imenu ponujajo mir in odpuščanje. To, ljubi moji, je težak kamen, ki ga Bog meče na nas, svoje sovražnike. Ta kamen bo enkrat pogubljene grozno težil, težak je, obstoji namreč iz dveh delov: iz brezmerne ljubezni božje, in iz grozne nehvaležnosti zavrženih. Ta kamen, predragi v Kristusu, vrzimo tudi mi na naše sovražnike, če smo tudi mi razžaljeni, vendar podajmo sami roko v spravo. Sv. Krizostom pravi:

Kdor prvi začne, ta ima tudi prvi dobiček; zakaj če se ti vtolažiš šele na prošnjo tvojega sovražnika, prišteto bo to njemu k dobremu. Zatorej pojdi k njemu in se z lepo besedo sprijazni z njim. Tvoj nasprotnik bo osramočen, videl boš, da ga bo rdečica oblila, in zmaga ter krona bo tvoja.

5. Ravno tako moč ima tudi peti kamen. Stôri dobro svojemu sovražniku in povem ti, iz Savla bo postal Pavel. Sv. Pavel piše do Rimljanov: *Če je tvoj sovražnik lačen, daj mu jesti; je žejen, daj mu piti; če to storiš, devlješ živo oglje na njegovo glavo.* Sovražnik, ko bo videl tvojo odkritosrčno namero bo osramočen, spoznal bo svojo krivico in njegov srd se bo spremenil v ljubezen. Patrijarh Jakop je z darili naproti prišel svojemu bratu in ga pridobil. Jožef je s solzami in s prijaznimi besedami pridobil svoje brate. David je Savlu velikodušno prizanesel, ko ga je Bog dal v njegove roke, in s tem ga je potolažil. Savel ginjen tolike velikodušnosti je zaklical: *Ali ni to tvoj glas, sin moj, David? Ti si pravičniši od mene, sakaj ti si mi dobro storil, jas pa sem ti s hudo povračal.* Ljubeznivi Zveličar je skušal Judeža pridobiti, ko ga je ta ravno izdal. „Prijatelj!“ je dejal, „čemu si prišel?“

Ta dva poslednja kamena bosta gotovo izdala. Če se pa sovražnik še dalje ustavlja, potem pa izročite maščevanje Bogu, in bodite mirni. Maščevanje ne bo izostalo, na sodnji dan se bodo izvoljeni maščevali nad svojimi sovražniki. V bukvah modrosti se bere: *Tedaj bodo pravični z veliko srčnostjo tistim nasproti stali, kateri so jih stiskali in jim jemali dela,* (t. j. jih ovirali v dobrih delih).

Vendar je upati, da je le malo taci ljudi, ki bi v sovraštvu trdovratni ostali. Večidel bo pomagalo, če jih omečemo s temi peterimi kameni. Ti kameni obtičé v možganih sovražnika, t. j. dovedejo ga k spoznanju krivice in ga spremenijo v našega prijatelja. Tako ravnanje s sovražniki je slavniši, kakor premagati jih z mečem in s pestjo. Tudi o tebi bi se potem zamoglo reči, kar so pevale device o Davidu: Savel jih je umoril tisoč, David pa deset tisoč.

Poslužujmo se torej pogostokrat teh kamenov. Maščevali bi se radi nad svojimi sovražniki? Le dajte se, jaz vam dovolim. Celo s kamenjem jih obsujete: Živite pošteno, potrpežljivo prenašajte krivice, molčite, prosite

odpuščanja, če ste tudi vi razžaljeni, in storite dobro svojim sovražnikom. — To, ljubi moji, se pravi maščevati, to se pravi krščansko maščevati. Ako se bote vedno tako maščevali nad svojimi sovražniki, potem boste prejeli tisti delež, kakor ga vživa sv. Štefan v nebesih. Amen. P.

Nedelja po Božiču.

Tri stopnje ljubezni do Jezusa.

(Priložnostni govor za god sv. Janeza evangelista.)

Večje ljubezni od te nima nikdo, da kdo dá svoje življenje za svoje prijatelje. (Jan. 15, 13.)

Tri poglobitve in nad vse znamenite praznike obhaja sveta cerkev tekom navadnega leta. Prvi med njimi je velečastni praznik velikonočni, spomin največjega čudeža naše sv. vere, — spomin veličastnega vstajenja Gospodovega. Drugi največji praznik v letu je praznik razsvetljenja in nebeške tolažbe, — praznik binkoštni, postavljen v trajni spomin na zaželeni prihod obljubljenega Tolažnika, sv. Duha. In tretji preveseli in znamenit praznik je praznik ljubezni, je Božič ali sv. dan, ki nas tako glasno spominja nad vse tolažljive resnice: *Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.* (Jan. 3, 16.)

Da nam preveseli dogodek Jezusovega rojstva ne bi prehitro izginil iz spomina, se pa v osmini sv. dneva obhajajo še drugi pomenljivi prazniki in godovi, kojih zgodovina je v ozki zvezi z božičnim praznikom. Tako smo včeraj obhajali praznik prvega učenca Jezusove sv. krvi, sv. levita in mučenca Štefana, in danes je sopraznik prvega učenca Jezusove ljubezni, sv. apostola in evangelista Janeza, (kojemu na čast je posvečena ta le veličastna hiša božja) in kojega počastiti smo se tudi mi danes zbrali v tej farni cerkvi.¹⁾

Kako primerno je pač, da se za praznikom, ki nas spominja neizmerne ljubezni božje do nas, ter tudi nas spodbuja k na-

¹⁾ Pridiga je bila govorjena v proštijiški cerkvi v Spodnj. Dravogradu na Koroškem.

sprotni ljubezni, obhaja spomin onega svetnika, ki je ves čas svojega življenja z vsemi močmi svoje čiste duše ljubil svojega Gospoda. Po mnenju sv. Avguština tedaj najlepše obhajamo praznike svetnikov, če si prizadevamo premišljevati ter posnemati njih čednostno življenje. Zato se mi pa zdi primerno ter potrebno, da govorim danes v čast sv. Janezu — Jezusovemu ljubljencu — o ljubezni do Jezusa, ter vam opišem tri stopnje ljubezni do Jezusa.

1. Prva obstoji v tem, da zvesto spolnujemo zapovedi božje iz ljubezni do Jezusa in po Jezusovem zgledu.

2. Druga je v tem, da smo pripravljeni iz ljubezni do Jezusa vse zapustiti in

3. tretja se kaže v tem, da smo pripravljeni iz ljubezni do Jezusa darovati tudi svoje življenje.

I. Prva stopnja ljubezni do Jezusa je izražena v besedah našega Zveličarja: *Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi.* (Jan. 14, 21.) Kdo bi pač dvomil o tem, da je stal vaš farni patron sv. Janez na prvi stopnji ljubezni do Jezusa? Vsled naročila Gospodovega danega vsem apostolom rekoč: *Pojdite po vsem svetu in učite vse narode* (Mat. 28, 18.) je bil tudi sveti Janez oznanjevalec Kristusovega nauka, — nauka ljubezni. Kako bi pa bil druge učil, ako ne bi bil sam spolnjeval že kar prvo zapoved o dvojni krščanski ljubezni? Saj je življenje učencikov evangelij učencev.

Kako da je njegovo apostolsko srce žarelo iskrene ljubezni do Boga, to izprevidimo iz njegovih spisov, zlasti iz njegovega prekrasnega evangelija, ki ga je na prošnjo drugih škofov in vernikov spisal v svoji visoki starosti, in v kojem v navdušenih besedah, kakršne izvirajo le iz ljubezni polnega srca, poveljuje božjo naravo Kristusovo. Sv. Peter Damijanski pravi: „Če vse njegove spise pregledamo, komaj najdemo vrstico med njimi, ki bi se ne strinjala z ljubeznijo, vse strani so z ljubeznijo napolnjene in povsod se razširja lepi duh te božje čednosti.“

Pa tudi ljubezen do bližnjega mu ni bila neznana. (Sequitur narratio de iuvene e legenda.) In ko zavoljo svoje visoke starosti ni mogel več hoditi v cerkev, ne dolgo učiti, ter so ga njegovi učenci nosili v hišo božjo, in ga prosili, naj jim še pridiguje, jim mesto druge pridige ponavlja le besede: „Otročiči, ljubite se med seboj, otročiči ljubite se!“ In ko se nekateri naveličajo tega nauka

ter ga vprašajo: „Učenik, kaj nam vedno to praviš?“ jim Janez odgovori: „Zato, ker je to zapoved Gospodova; in če se to zgodi, je zadosti.“

Tako je sv. Janez v resnici ljubil Jezusa, ker je spolnoval dve največji zapovedi ljubezni. Zvesto spolnovanje zapovedi je tudi nam sv. dolžnost ter pogoj večnega zveličanja. Zato je pa sv. mati cerkev, predno nam je podelila milostno kopel sv. krsta, predno nas je sprejela in spoznala za svoje otroke, po naših botrih od nas terjala odločno obljubo, da bomo spolnovali zapovedi v življenju, češ: ako hočeš v življenje iti, spolnuj zapovedi.

Življenje po božjih zapovedih utegne nam sicer včasih povzročiti navidezne težkoče. A ne smemo pozabiti, da s težavami raste zasluženje; da *nebeško kraljestvo silo trpi, ter da ga le silni potegnejo na se.* (Mat. 11, 12.) Pomislimo radi, kako zvesto so spolnjevali zapovedi svetniki: Josue (11, 15), David (III. Reg. 14, 8.), Caharija in Elizabeta (Luk. 1, 6.), pred vsemi pa naš božji Zveličar sam (Mat. 11, 30.); da so jih spolnjevali starčki, možje, žene mladeniči, device; da so mnogi vztrajali v najgrozovitnejših mukah raje, kakor da bi le za las odstopili od božje postave. Spolnujmo torej zapovedi božje z veseljem, iz ljubezni do Kristusa in svoje neumrljive duše, spolnujmo jih natančno, da stojimo s sv. Janezom na prvi stopnji Jezusove ljubezni.

II. Toda sv. Janez, vaš zavetnik, nikakor ni ostal le na prvi stopnji ljubezni do Jezusa. On je bil apostol in že to ime samo ga je sililo, zapustite vse, če bi mu to bilo še tako težavno, ter se podati, kamor je bil poslan in naj bi bilo kraj znanega sveta. Ravno v tem pa obstoji druga stopnja prave ljubezni do Jezusa. Naš božji Odrešenik je naznanil to sam z besedami: „*Slehern, ki sapusti hišo, ali brate, ali sestre, ali očeta, ali mater, ali ženo, ali otroke, ali njihve zavoljo mojega imena, bo stoterno prejel in večno življenje doseget.* (Mat. 19, 29.)

Ko je Gospod sv. Janeza klical v apostolsko službo, je bil v najlepši dobi svojega življenja, bil je še le 25 let star, torej v onih letih, ko je človeku odprt ves širni svet; ko se mu vse prilizuje in uklanja, ko ga vsak želi za se pridobiti. Tudi je imel še očeta in brata, ter gotovo ni bil brez posestva. Človek bi mislil, da ga bo vse to odvrčalo od hoje za Jezusom, ki ni obetala nobenega časnega dobička, pač pa mnogo zaničevanja, trpljenja in konečno neizogibno mučeništvo. A komaj je bil poklican, ko zažari iskra ljubezni do Jezusa v njegovem srcu v mogočen plamen.

On zapusti očeta in ljubi dom, vzame seboj svojega brata Jakoba ter postane Jezusov najljubši apostol. Zato ga je pa tudi Jezus pri vsaki priložnosti tako odlikoval, ter mu v toliki meri vračal to odločno ljubezen, da se s kratka imenuje „učenec, kojega je Jezus ljubil“.

Od nas sicer Bog ne zahteva, da bi vse zapustili ter se podali v odljudne puščave, v tihe samostane ali v nevarne misijone. Človek se povsod in v vsakem stanu lahko zveliča, in Bog, ki nas kliče v ta ali oni stan, nam dá tudi stanu potrebne milosti. A to bo od nas terjal na ostri sodbi, da smo dolžnosti svojega stanu zvesto spolnjevali. Ti si oče ali mati. Tebi ni zadosti, da spolnuješ le sam zvesto zapovedi božje, ti moraš to zahtevati tudi od svojih otrok in le tedaj smeš upati milostne sodbe, ako boš zamogel pričati: *Katere si mi dal, nisem nobenega izmed njih zgubil.* (Jan. 18, 9.)

Ti si krščanski gospodar. Vse te čisla in spoštuje, ker si natančen v izvrševanju svojih krščanskih dolžnosti. Ako pa nič ne pogledaš na svojo družino, ter ti ni skrb za življenje svojih poslov, veljalo bi tebi resno očitavanje sv. Duha: *Ako pa kdo za svoje, in zlasti za domače, nima skrbi, je vero satajil in je hujši od nevernika.* (1. Tim. 5, 8.) Ti si rokodelski mojster, pravičen in pošten v svoji obrti, skrbiš za nedeljski počitek ter povsod odločno kažeš svojo versko prepričanje. Ako pa tvoji pomočniki in učenci sami sebi prepuščeni drug drugzega pohujšujejo, na račun tvoje odjenljivosti grešijo, ter zarad slabega nadzorstva duševno okuženi zapuščajo tvojo delavnico, bo *oko sa oko ... dušo za dušo* od tebe kedaj tirjal oster Sodnik. Ti si gostilničar. V tvoji gostilni visi po stari krščanski navadi znamenje sv. križa in vse kaže, da je človek stopil v hišo zavedne krščanske družine. A vse to te ne bi opravičevalo, ako tudi napram svojim gostom ne bi upal kazati enake verske odločnosti. Ti moraš biti toliko junak, da se priložnostno tudi javno kažeš pravega kristjana, da ob „zdravi Mariji“ svoje goste opomniš na čas molitve, da o postnih dnevih ne usiljuješ prepovedanih jedi, da skrivnim pregreham ne daješ potuhe, da med službo božjo in pozno v noč ne postrežeš brezvestnim pijancem, da ne trpiš pohujšljivih iger, govorenja, petja in obnašanja, da ne naročuješ protiverskih časnikov, ne prirejaš socijalističnih shodov, ter ne oddaš nasprotnikom svojega volilnega glasu... Eno moraš storiti, drugega ne opustiti. Vestno spolnjevati božje in cerkvene zapovedi, pa tudi ne

zanemariti svojih stanovskih dolžnosti, vedno svest si računa pred onim natančnim Sodnikom, ki je vsakemu podelil toliko talentov, kolikor jih potrebuje za svoj stan, v katerega ga je postavil, da te kje ne zadene kazen malopridnega hlapca, ki je zakopal zaupan mu talent.

III. „Človeško srce je nemirno; ter pokoja ne najde, dokler ne počiva v Bogu.“ Tako se je godilo sv. Janezu. Njegovo srce, je težilo po Jezusu; za njega živeti, za njega umreti, so bile edine želje njegovega ljubečega srca. In ravno smrt iz ljubezni do Jezusa je tretja stopnja Jezusove ljubezni. *Večje ljubesni od te nima nikdo, da kdo svoje življenje dá za svoje prijatelje.* (Jan. 15, 13.) Sv. Janez sicer ni umrl mučeniške smrti, a pripravljen je bil vedno darovati svoje življenje za svojega Jezusa. Cesar Domicijan ga dá predse pripeljati, ter mu ukaže darovati malikom. Ker se ustavlja, ga da pretepsti ter vreči v kotel vrelega olja. Ali tisti Bog, ki je rešil tri nedolžne mladeniče iz ognjene peči, ki je otel spokornega Jona iz trebuha morskega soma, ter ukrotil besne leve in ljute tigre, da niso mučili svetega telesa preroka Danijela, je ohranil tudi dragoceno življenje sv. Janeza, a le da bi mogel nadaljevati svoje mučeniško življenje. Pregnan na otok Patmos je moral do večera svojega življenja opravljati najmučnejša opravila v rudokopih. Dasiravno torej ni bil mučenec v smrti, je bil pa velikoveč mučenec celo svoje življenje, vedno pripravljen, s smrtjo potrditi isto ljubezen do svojega križanega Jezusa, kojo je z besedo tako rad oznanjeval v življenju. In dasiravno ni bil krvav mučenik, je vendar dokazal na nekrvav način, da stoji na tretji, — najvišji stopnji ljubezni do Jezusa.

Dandanes cerkve ne preganjajo z ognjem in mečem, kristjanov ne vladijo na gromade ali pred razkačene divje živali, a preganjanje današnjih dni je nevarnejše, nego kedaj, ker je zahrbtno. Sovražniki sv. cerkve skušajo dandanes z zapeljivostjo, z zaničevanjem, s posmehovanjem, ter s pohujšanjem v besedi in dejanju po knjigah in časnikih doseči to, kar se ni posrečilo kedaj krvočlnim trinogom z mečem in sekiro. Da si le odločen kristjan, da se le ne sramuješ tega javno pokazati, že si v nevarnosti javnega osramotenja.

Koliko priložnosti imaš tu pokazati očitno, da stojiš na tretji stopnji ljubezni do Kristusa, čeprav ne umrješ za svojo versko prepričanje!

Ti prideš n. pr. blizu cerkve, ko blagoslovljen zvon zadoni ter vzbuja k molitvi angelovega češčenja. Vsi drugi okoli tebe

ostanejo pokriti, ter se ne zmenijo za ta opomin. Ti pa se spoštljivo odkriješ, pobožno prekrižaš, ter ne meneč se za nagajivost svojih brezznačajnih tovarišev opraviš svojo navadno pobožnost. Ali ti greš po cesti, hkrati se ti bliža duhovnik nesoč sv. popotnico, ti se ne ozreš ne na desno, ne na levo, urno poklekneš na obe koleni ter glasno pozdraviš svojega Gospoda v primerni molitvi. Ti prideš v petek v mestno gostilnico, po vseh mizah se kadijo mesena jedila. Ti pa mirno, a odločno zahtevaš postne jedi, dasiravno utegneš zato slabo naleteti; ali zahtevaš v kavarni krščanske časnike, v družbi prepoveš, da se v pričo tebe govori nespodobno ali protiversko . . . S takim neustrašenim postopanjem svedočiš, da si odločen kristjan, da stojiš na najvišji stopnji ljubezni do Jezusa, vedno svest si opomina Zveličarjevega: *Ne bojte se tistih, kateri umoré sicer telo, duše pa ne morejo umoriti; temuč bojte se veliko bolj tistega, ki more dušo in telo pogubiti v pekel.* (Mat. 10, 28.) Ako si pa toliko plašljiv, da pred vsakim pobalinom strahopetno prikrivaš svoje versko mnenje, potem nisi vreden imena kristjan ter si podoben vojaku pobegunu, ki pred vsako sumljivo senco zavrže orožje in zbeži; pa si enak slabemu trstu, ki se maje in uklanja vsaki lahni sapici na ljubo in prav tebi velja omilovanje sv. Duha: *O da bi bil mrzel ali gorak! Ker si pa mlačen in ne mrzel in ne gorak, te bom ispljunil iz svojih ust.* (Razod. 3, 15, 16.)

Vladarska hiša saksonskega kraljestva je, kakor znano, odločno katoliška, med tem ko je večina državljanov protestantov. Ko so l. 1866. zmagali Prusi v bitki pri Königgrätzu, je prišla k tedanjemu kralju saksonskemu Ivanu deputacija protestantovskih pridigarjev in laikov s prošnjo, naj provzroči, da prestopi prestolonaslednik k luteranski veri, češ, da tako bodo zmagovalci — Prusi z njimi milostneje ravnali. Kralj Ivan pa odgovori kratko, a odločno: „Mojo kraljevsko krono morete vsak čas imeti, ne pa moje vesti.“ Po teh besedah se obrne, ter zapusti osupnjene prosilce.

Da bi pač bilo več takih odločnih kristjanov! Bilo bi toliko manj sovražnikov sv. cerkve, kajti tudi sovražnik je primoran spoštovati odločnega kristjana.

Tako smo z božjo pomočjo premišljevali tri stopnje ljubezni do Jezusa, ter se prepričali, da je vaš farni patron sv. Janez stal na najvišji stopnji te čednosti. Da bi ga pač radi posnemali zlasti vi, ki ga častite za svojega posebnega variha in zaščitnika. Podoba v velikem oltarju bodi vam glasna pridiga, da vselej radi ter zvesto spolnujete božje in cerkvene zapovedi, kakor tudi svoje stanovske

dolžnosti, ter da stanovitno ohranite in neustrašeno branite dragoceni zaklad sv. vere, vselej pripravljeni, za svoje versko pričanje radovoljno pretrpeti vse, tudi smrt, ako bi kedaj prišlo do tega. In kakor nam kot dobrim Avstrijcem velja geslo: Vse za dom in za cesarja, za cesarja svojo kri! tako nam bodi kot zvestim kristjanom geslo: Vse za Jezusa! Za Jezusa kri in življenje, za Jezusa vse, kar smo in kar imamo! Amen. *Ivan Rotner.*

Pogled na slovstvo.

A.

Knjige družbe sv. Mohorja. Izmed slovstvenih del vplivajo knjige naše prezaslužne družbe najbolj na duševni razvoj slovenskega naroda. Zato je potrebno, da se tudi kritika ž njimi temeljito bavi. Danes poročamo o dveh knjigah.

a) *Koledar za leto 1904.* Oblika stara — obleka nova. Zadet ugodno glavo listu ali knjigi, ni lahko. To nam kaže vsakoletna izkušnja pri raznih listih. Koledar ima drugačno glavo. Nam, odkrito povedano — je ugajala prejšnja bolj. Zde se nam poteze na teh letošnjih obrazih premehke, nekam melanholične. Rekel bi kdo: Pobožne so vpričo deljenja sv. krsta. Da, morale bi biti. A se nam zde, da so nekako naivno-radovedno zamišljene. Mnogo boljše, nekatere prav lepe so pa glave mesecev. Prav skrbno, umetniško duhovito sestavljene so premnoge in te lahko nekaj let krase naš koledar. Ostale slike so se splošno prav posrečile pri tisku in gre vsa čast tiskarni. — Vsebina je takisto razdeljena kakor druga leta. Imenik — proti — in za kateri se je prelilo že mnogo črnila — še vedno kraljuje — in prav je. Naj ostane. Saj premnog ima največje veselje, da vidi sebe natiskanega in pa da poišče vse znance in prijatelje. Tudi to je zabava in zabavi naj služi koledar.

Vsebina je prav raznovrstna, podučna in zabavna. Želeli pa bi, da bi tudi podučna bila priklopljena drugemu delu, kjer se prično nove strani. — *Levstikova* — korist sadjereje — da bi le koristila! Zato so poklicane v prvi vrsti naše šole. Sadjereji bi morali posvetiti več ur in časa, da se mladini vcepi veselje in pravo umevanje do sadjarstva. — Koristna stvar je *Podborškega* o solenju in vojenju mesa. Kaj, ko bi bil dodal takisto še o sušenju sadja, kar je velike važnosti, da se sadje posuši tako, da ne izgubi sladkorja. *Podborška* pa govori gospodinjam na srce — marsikateri morda tudi proti srcu — pa lepi so nauki vendarle.

Beletristični spisi — so bolj drobiž. Leži nekaj v modernem zraku, da hoče brati vse prav kratke stvari. Ali vendar bi bilo dobro, da družba izda vsako leto eno dolgo povest. Vemo dobro, da to ni zapisati na rovaš družbe, ampak pisatelj. Za dobro povest in dolgo je treba časa. A vse boljše pisatelje, ki jih srečavamo pri družbi, srečujemo drugod pri najboljših beletrističnih listih. Tako se nam zdi, kakor bi kdo po delopustu prostovoljno se obsedel in rekel: No, še nekaj za družbo. Pisatelji, kvišku in na delo. Če imaš dobro snov, nikar je na iztrosi drugam, prihrani in pokloni jo družbi. Najboljše bo za narod in zate.

Meško piše lepo — kako pa, saj drugače ne zna. Kadar je v svojem žanru, je Meško — in edino le zopet Meško. *Peterček* — malenkost — pa

jo bere velik in majhen; a namenjeno je gotovo deci. — Mladi mornar, spisal Fr. D—c, je najdaljši spis v koledarju. Ni na njem nikake umetnine, pa ga bodo ljudje najraje brali. Pisan je preprosto, kaka napaka (naj se gre učiti!) se najde — sicer je pa stvar izpeljana dosti naravno, verjetno in bo marsikoga tudi posvarila pred zlatimi gradovi Amerike. — Nekaj omenimo: Zakaj se tako rado piše robinzonijade, ko je naših ljudij prav malo, ki bi zašli in zavozili na ta način. Zakaj se ne napiše poštena socialna povest, ki bi dobro naslikala ugodnosti Amerike in senčne strani — pa iz krajev, kjer je največ Slovencev. To bi bilo koristno in bi imelo znanstveno vrednost. Perkova drobna sličica Slep a ima vso in edino moč v dialogu. Kratki, jedrnat — a tuintam vendar nekako skrivnostni dialog ljudi našega z oliko še nepomehkuženega naroda — zadene pisatelj čudovito. V ta dialog idej — dejanja in tehnike — pa mislim, da bi se po sili drama rodila. — Levstikova Pozabljena pipa — dobra burka, če je le res Seljak tiščal celo noč prst v čep. — Ne popivaj — Gregorčev — zopet v smešni obliki dober nauk. — Boksarji — o. Veselko Kovač. Ta spis bi si želeli daljši in tehtnejši. Treba bi bilo popisati tudi delovanje velevlasti na Kitajskem — smrt našega kapitana i. t. d. Mej drugim omenjam, da mi je pomorščak visoke šarže, ki je bil tudi v Kini pri ekspediciji, zatrjeval, da so veliko vzrok boksarske rabuke ameriški misijonarji (anglikanci), ki so često lovili telesa za prodaj — v suženjstvo, ne pa duš. Ti da niso priljubljeni, francoski (katoliški) misijonarji pa so zelo v čislih. — Stiasnyja že poznamo. Letos nas je vodil v Tiflis, med Kozake in Tatare. On piše naravno, kakor bi fotografoval. Pa bi bilo vendar dobro vdahniti več življenja. Dandanes pisati potopise ni lahka reč.

Med ostalimi spisi naj omenjamo borz ne špekulacije, ki je za premnoge gotovo povse nekaj novega, potem šalji vo z abavn i imenik Ferluge, ki bo marsikoga razvedril; drobne in lepe pesmice, podobe iz katoliških misijonov, spretno sestavljena življenjepisa Leona in Pija — in nazadnje Medvedovo humoresko „Zakonska sreča“. *F. S. Finžgar.*

b) *V Kelmorajn.* Potopise črtice s slikami. Spisal dr. Andr. Karlin, stolni kanonik v Ljubljani.

Lepe spomine obnavlja ta knjiga. Že od 13. stoletja so romali pobožni Slovenci v Kolin ob Renu na grob svetih Treh kraljev. Po poročilih zgodovinarjev so se z obljubo zavezali, vsako sedmo leto obiskati svetišča ob Renu, ker so ondi v stiskah našli večkrat čudovito pomoč. Še leta 1769. je romalo iz naših krajev v Kolin 265 ljudi, l. 1776. pa verni naši predniki niso mogli izpolniti svoje obljube, ker so bila v Avstriji božja pota prepovedana. Prav srečna misel je bila, Slovincem dati priliko, da vsaj v duhu obiščejo one kraje, kamor so njih predniki s toliko pobožnostjo hodili na božjo pot. To priliko je podal dr. Andr. Karlin; v knjigi „V Kelmorajn“ nam zanimivo opisuje svoje potovanje v „nemški Rim“, seznanja nas s svetišči, toliko priljubljenimi našim prednikom, in nam pripoveduje o nekdanjih kelmorajnskih romarjih. Pisatelj pa je v svojem lepem delu dosegel še drug namen; opisal nam je mesta in sploh kraje, mimo katerih ga je vodila pot v Avstriji, v Švici in ob Renu. To opisovanje je vrlo poučno in prepleteno z zanimivimi zgodovinskimi podatki. Pisatelj nas seznanja s kulturnimi in socialnimi razmerami v posameznih krajih, zlasti pa skrbno opozarja na vse, kar je v tesni zvezi z našo sveto vero. To daje delu posebno prednost in spominja na krasne potopise Hettingerjeve.

Zozirom na naslov knjige (V Kelmorajn) bi bilo marsikomu ustreženo ko bi nam bil pisatelj še kaj več povedal o zgodovini romanja v Kolin, ker ne bo kmalu zopet tako lepe prilike pisati o tem predmetu. Dav. Trstenjak in dr. Arnold Lušin pl. Ebengreuthski (njegov spis „Die windische Wallfahrt an den Niederrhein“ je izšel l. 1878. v Trieru) sta nam ohranila še nekatere zanimivosti. Tako n. pr. so Nemci imeli tiskan poseben slovarček z najpotrebnejšimi vprašanji do Slovencev in s primernimi slovenskimi odgovori. V slovarčku so bila vprašanja n. pr.: „Ste vi Slovenci?“ „Od kod ste vi?“ „Kam greste vi?“ i. t. d.

Knjiga „V Kelmorajn“ je tudi bogato okrašena s slikami, tako da je v resnici krasen spominek na nekdanje romanje naših pradedov v Kolin in prav poučen opis znamenitih krajev na Tirolskem, v Švici in ob Renu.

B.

1. Constantin Hasert: *Antworten der Natur*. Ta knjiga je pri Moserju v Gradcu izšla v 5. natisu (cena K 2'40). — Znani pisatelj z bistrovidno pametjo in srečnim peresom odgovarja na vprašanja, odkod je svet, odkod življenje, žival, človek, duša. Veliko bogastvo krepkih apologetičnih misli v lahko umevni in zanimivi obliki, to je pisateljeva prednost, ki jo moramo občudovati. Nam noče biti prav vseč, da se Hasert za descendenco poteguje tako ostro. Res se kaže še večja modrost Stvarnikova, če so bile stvari spočetka tako umno ustvarjene, da so se po naravnih zakonih razvijale do sedanje mnogoličnosti; tudi ne moremo prezreti dejstva, da se je večina naravoslovcev odločila za razvojno teorijo, vendar ne moremo zato razlogov drugače soditi, kakor sami terjajo: pravih dokazov doslej ni; vse, kar se našteva v prilog descendence teorije, kaže le verjetnost. Nihče pa naj knjige Hasertove neugodno ne sodi, če se pisatelj ogreva proti stalnostni teoriji: to je naravni odmev sedanje naravoslovne dobe. Knjiga je v resnici izvrstna, poučna, glede verske zavesti zanesljiva in koristna. Vsak duhovnik naj bi jo imel v svoji knjižnici. Ako namreč sam ni utegnil zasledovati v večjih delih raznih naravoslovnih ved, naj bere tu jasno očrtano stališče novih pridobitev. Toda če tudi njemu ne bi bila potrebna, vesel bo knjige, ker bo z njo koristil drugim izobraženim Slovincem, zlasti večjim dijakom. Med tem, ko grda povodenj površnih zabavnih knjig naravoslovne pridobitve potvarja za bojno orožje proti naukom sv. vere in pod imenom „znanosti“ razširja sramotno nevednost, razkriva Hasert krasno in zmagovito resnico: narava oznanjuje Stvarnika.

Dr. Gr. P.

2. J. Meuerer: *Missa solemnis in laudem Ss. Corporis Christi*, op. 26., za mešan zbor in orkester, partitura 4'20 K, vsak glas 40 vinarjev, Gradec 1903, založnik „Styria.“

Meuerer je dirigent v cerkvi Jezusovega Srca v Gradcu in je postal jako rodoviten skladatelj. Je temeljito izobražen v harmoniji, kanoničnih oblikah in inštrumentaciji, sklada za cerkev jako dostojno, njegov stavek je gladek in prozoren; zategadelj se morejo njegova dela priporočati vsem cerkvenim zborom. — Gotovo bi se pa priljubila še bolj, ko bi motivi imeli več originalnosti in glasbeni izraz več duhovitosti.

P. H. S.